

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugos-

laviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENEČ

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirano
Članki se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 »Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

V obče dobro

Najvišja oblast pravoslavne cerkve v naši državi, sveti arhijerejski sabor, je z ozirom na velike izpremembe, ki so vsled zedinjenja Jugoslovancev v eno državo nastale v cerkveni organizaciji pravoslavne naroda, po desetletnih razgovorih in pogajanjih z državno oblastjo izdelal zakon o edinstveni upravi srbske pravoslavne cerkve v Jugoslaviji, ki ga je vlada naposled osvojila in je bil lani s kraljevim ukazom predložen parlamentu v zakonitev. Po 6. januarju, ki je ukinil parlamentarizem, je najvišja cerkvena uprava pravoslavne cerkve seveda pričakovala, da se bo, ako bi se sedanji vladi zdelo nujno, uzakonil načrt, ki je bil plod sporazuma med cerkveno in posvetno oblastjo.

Naravno je, da je bil sveti sinod, ki predstavlja izvršilni organ svetega arhijerejskega sabora, neprijetno presenečen, ko se je izvedelo, da je zdaj izdelan drug načrt zakona o pravoslavni cerkvi, ki je v mnogih in sicer principijelnih točkah v opreki s stališčem cerkve, ter, priznavač jo ni na eni strani avtonomijo, na drugi strani hoče urediti njene razmere ter ji dati temeljno ustavo sam, brez njenega soglasja. Zato ni čuda, da se je sveti arhijerejski sinod obrnil s spomenico na šefa vlade, da se načrt, ki se ne ozira na kánone pravoslavne cerkve, ne uzakoni in da se ustava in uprava cerkve uredita v popolnem sporazumu z njo samo.

Ni naš namen, da bi se kakorkoli vmešavali v konkretno ureditev teh odnosov kot tako, ker je le-to izključno stvar srbske pravoslavne cerkve in državne oblasti, pač pa je treba reči besedo k stvarim, ki se tičejo razmerja med cerkvijo in državo sploh in so tako za eno kakor za drugo plat principijelne važnosti. Treba je dati popolnoma prav arhijerejskemu sinodu, ko podčrtuje velik pomen srbske pravoslavne cerkve ne samo v preteklosti srbskega naroda in za njegovo narodno kulturo ter državnost, nego i za ohranitev krščanske kulture na jugovzhodu Evrope sploh. Ta vpliv in moralni ugled je bil tolik, da so tudi turški sultani priznavali in, kolikor se tiče izključno cerkvenih stvari, tudi v glavnem spoštovali tisto avtonomijo pravoslavne cerkve, ki ji tiče po svetih kánonih, po njeni vzvišeni dušespasiteljski nalogi in verskomunalnem zvanju ter delu med krščanskimi narodi vzhoda. Zato je pač zahteva pravičnosti, dolžnega ozira na narodno tradicijo in pa spoštovanja do zgodovinske vloge in zaslug krščanskih cerkva na vzhodu, da država, ki v moralnem pogledu še danes po velikem delu sloni na fundamentih, položenih od Svetega Save, uredi položaj pravoslavne cerkve tako, kakor to ona, oziroma njeni hierarhi, žele in kakor je to v soglaju z njenimi notranjimi tradicionalnimi življenjskimi principi. Kajti treba je pomisliti tudi to, da se pravoslavne cerkve drže v svoji notranji uredbi osnovnih načel, kakor jih drži vesoljna krščanska Cerkve, in da zahteva srbske pravoslavne cerkve po oni svobodi, ki ji je potrebna za uspešno izpolnjevanje njenega verskomunalnega poslanstva, poteka iz fundamentalnega principa konstitucije krščanske Cerkve sploh. Tu gre torej za stvar, ki, ako naj se tako izrazimo, intenzivira vesoljno krščanstvo, vsaj kolikor se tiče zapadne in vzhodne cerkve, neglede na to, da se danes vsako resnično demokratično zakonodavstvo ozira na potrebo, da so vsa zakonito priznana verska občestva sploh v vršenju svoje religiozne in moralne naloge svobodna in da smejo same sebe čisto avtonomno urediti, pa da se vse zadeve, ki se tičejo obenem cerkvene in civilne oblasti, rešijo in rešujejo v prijateljskem sporazumu.

Pravoslavna cerkev, ki je bila popreje državna cerkev, ne zahteva danes nobenega prednostnega položaja, ampak zgolj, kar ji je neodtujljivo po cerkvenem pravu, da sme neovirano od škandoznega vmešavanja necerkvenih faktorjev, upravljati svoje premoženje in verske ustanove ter svobodno sama vršiti verouk v šoli, priznavač jo ono državno nadzorstvo, ki je nujno potrebno. To so pač skromne zahteve, ki mora na njih vztrajati vsaka krščanska cerkev, ako se noče izneveriti svojemu duhovnemu poslanstvu. In bilo bi škodljivo za državo, če bi teh temeljnih zahtev ne priznala, ker je Cerkvi svoboda za izvrševanje te njene funkcije potrebna kakor je potrebna državi njena suverenost za vnanjo ureditev državljskih odnosov.

Nj. Velikanstvo kralj v svojem proglasu na narod ni dal samo inicijative za politično obnovo naše države, nego i za njen moralen preporod, ki je neobhodni predpogoj politič-

Delavska vlada neizogibna

Baldwin za takojšen odstop vlade, Chamberlain proti - Lloyd George proti podpiranju konservativcev - Delavska stranka ne gre v koalicio

London, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Koncem tedna so imeli voditelji treh angleških strank važne razgovore o političnem položaju. V konservativni stranki so zelo različna mnenja o tem, ali naj Baldwin odstopi takoj, ali pa naj se pusti vreči v parlamentu. Sam osebo je za takojšnji odstop, dočim se je Chamberlainova skupina izjavila za to, da naj se kabinet strimoglavi na otvoritveni seji parlamenta.

Na posestvu Lloyda Georgesa pa so se o položaju posvetovali voditelji liberalcev Herbert Samuel, John Simons in lord Reading. Kakor javlja »Daily Express«, je Lloyd George priporočal, naj liberalna stranka ne podpira konservativcev, ker bi oviranje delavske stranke v njeni aktivni mirovni politiki s ciljem: popolna izpraznitev Porenja, obnova diplomatskih odnosov z Rusijo in smotrna politika za omiljenje brezposelnosti utegnilo povzročiti med liberalci razkol. Tekom tega tedna bodo voditelji liberalcev oficijelno določili svoje stališče.

Macdonald se je že pridno bavil s tem, da sestavi ministrsko listo za delavsko vlado. »Daily Herald« je izjavil, da je Baldwinova dolžnost, da takoj sporoči, kaj misli ukreniti. Dežela se je jasno izjavila, da liberalne stranke v parlamentu ne želi. Delavska stranka zato naglašja svojo zahtevo, da tvori ona edi-

no alternativno vlado. Kakor javlja »Times«, delavska stranka ne namerava stopiti z liberalci v trdno koalicio. Vsi londonski listi smatrajo, da je delavska vlada neizogibna.

Ministri že izročili prošnje za demisijo

London, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Ko se je Baldwin vrnil iz Chequersa, se je sestal s svojimi ministri. Sprito izda volitev je smatral za potrebno, da se izprememba v vladi izvrši čimprej. Popoldne se je sestal ministrski svet. Ministri so izročili Baldwinu svoje prošnje za odstop, da mu s te mdažo povod, da v ugodnem trenutku vpoštevajoč zdravstveno stanje kralja predloži demisijo vsega kabineta. Če kralj v sedanjem trenutku ne bo toliko zdrav, da bi mogel rešiti politično krizo, se bo oficijelna demisija vložila šele po nekaterih dneh. O demisiji pa skoro ni nobenega dvoma več, ker je Baldwin odločen, preprečiti načrt svojih ministrskih tovarišev, ki so do sestanka parlamenta hoteli navezati z liberalci rahlo delovno skupnost. S tem pa se otežkoča Baldwinov položaj v stranki, ker oni konservativci, ki hočejo nove volitve, označujejo Baldwinovo postopanje kot nepotrebno velikopoteznost nasproti socializmu.

Načrt lovskega zakona

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Lovci so poslali po osrednji upravi lovskih združenj ministrstvu za gozdarstvo in rudarstvo načrt zakona o lovu. Ker je ureditev lova posebne važnosti za slovenske občine in obe samoupravi, prinašamo glavne odredbe tega načrta obširneje.

Načrt ima osem poglavij. I. poglavje ima splošne odredbe. II. poglavje predpise o pridobitvi in izvrševanju lova. III. poglavje o nadzorstvu in zaščiti lova. IV. pogl. o povračilu škode, ki jo prizadene divjačina. V. pogl. o lovskem skladu. VI. pogl. o pristojnosti v lovskih zadevah in kazenskem postopanju ter globah. VII. pogl. o prehodne odredbe.

Divjačina se deli v tri razrede: v zaščiteni in nezaščiteni ter zveri. Samostojno sme izvrševati lov na svojem zemljišču tisti, ki ima najmanj 250 ha v hribih, 500 ha arondiranega zemljišča. Druga zemljišča tvorijo občinski lov. Če je njihov obseg večji od 5000 ha, se lahko razdeli na najmanj 500 ha. Licitant mora od najvišjega ponudka plačati 1 odstotek v oblastni lovski sklad, kdor je lov zdržal, pa 2 odstotka. Zakupni čas traja 12 let. Letna zakupnina se plača za naslednja leta trideset dni pred potekom leta, sicer se lov odvzame in da drugemu v zakup.

Brez lovske karte se lov ne sme izvrševati. Lovska karta se ne dobi pred dovršenim 18 letom. Dalje je ne dobi, kdor je v konkurzu, kdor je pod skrbstvom, v poravnalnem postopanju, kdor je obsojen radi kaznivega dejanja, ki ga je izvršil iz koristiljublja, kdor je izgubil državljansko čast, kot posledico

negi, ako naj se etos našega državljana res izpremeni in poglobi. Kdo pa je — če se postavimo na čisto politično, državniško, recimo, magari utilitaristično stališče — bolj poklican in bolj sposoben poglobiti moralne fundamente državljskega čustvovanja in delovanja v narodu ko cerkev — pri nas katoliška, v srbskem delu države pa pravoslavna? Zato je zahteva že gole državniške modrosti, da se uredijo odnosi pravoslavne cerkve do države, prav posebno pa njena notranja ustava po njenih religioznih in moralnih vidikih, ki so vidiki vesoljnega krščanstva, z ozirom na njeno slavno zgodovinsko preteklost kot brani ka krščanske kulture in narodne svobode na meji Evrope in Azije ter z ozirom na njeno ogromno važnost v procesu moralne obnove naroda in države v srečnejši bodočnosti.

Zato ne dvomimo, da se bo položaj pravoslavne cerkve v naši državi končno veljavno uredil v popolnem in trajnem sporazumu, v korist države, njenega moralnega uvrščenja in kulturnega napredka ter zedinjenja vseh pozitivnih ustvarjalnih sil v naši državi v obče dobro.

kazni radi tatvine, slaboumnosti, kdor je bil kaznovan radi lovskega prestopka, obmejni stražniki, finančni in monopolni stražniki, gozdni delavci in kdor ni član lovskega društva. Članstvo v lovskih društvih je obvezno. Določbe glede lovskih kart so zelo stroge.

Pravica nadzorstva nad izvrševanjem lova pripada državi. Vrhovno nadzorstvo ima gozdarsko ministrstvo s pomočjo organov splošne državne uprave in lovskih društev. Samouprave ne bi prišle pri tem v poštev (!). Poleg zaprišenih lovskih čuvajev morajo sami po sebi nadzorovati lov vsi državni gozdarski uradniki in uslužbenci, državna policija in občinske oblasti.

Glede povračila po divjačini storjene škode določa načrt: Kdor je pooblaščen izvrševati lov, mora povrniti škodo, ki jo povzroči pri izvrševanju lova sam ali njegovi pomočniki, gostje ali lovski psi. Poravnati mora vsako škodo, ki jo v njegovem lovišču prizadene lovsko zaščitena žival na zemljišču ali na pridelkih. Če je več lovskih upravičencev, jamčijo solidarno. Škodo, ki jo prizadene divjačina v sadonosnikih in hišnih vrtovih, mora lovec povrniti le, če izvršuje lov tudi v teh prostorih, in če lastnik dokaže, da so se te parcele zaščitile, kakor je običajno.

Zahteve do 1000 Din gredo pred posebno razsodišče prizadetih strank (izborni sud). Za zadeve nad 1000 Din so pristojne upravne oblasti. Načelnika razsodišča imenuje upravna oblast po zaslišanju občinske uprave in lovskega društva. Škodo je prijaviti najkasneje osem dni potem, ko se je zanjo zvedelo, oziroma šest mesecev potem, ko je sploh nastala.

Določbe o lovskih društvih so zelo značilne. V vsaki oblasti se mora ustanoviti oblastna zveza lovskih društev. Centrala je osrednja zveza lovskih društev v Belgradu. Ta je vrhovna instanca lovskih društev in obenem svetovadni organ gozdarskega ministrstva. V vsaki oblasti se mora ustanoviti lovski sklad. Vanj se stekajo pristojbine za lovske karte, polovica lovske globe, tretjina škode, ki jo mora poravnati tisti, ki je brez dovoljenja izvrševal lov, denar, ki se dobi za prodano zaplenjeno orožje.

Povračilo škode za brez dovoljenja ubito divjačino znaša: jelen 2500 Din, košuta 1500 dinarjev, kozorog in divja koza 1000, srna 800, zajec 100, fazan 100, droplja 400, divja gos 50 itd. Tretjina gre v lovski sklad, dve tretjini pa lastniku lova.

Med prehodnimi odredbami je zelo značilna odredba: Sedanja osrednja uprava zvez lovskih društev v Belgradu bo s svojimi podrejenimi organi izvrševala še pet let po osrednjo upravo, na novo organizirala lovsko združenja, in sicer pet let potem, ko stopi ta zakon v veljavo.

Izjava

»Slovenec« je v svoji št. 227 z dne 4. oktobra 1928 objavil članek »V črni okvir«, v katerem so bile navedene neresnične trditve o mojih stanovskih tovariših gg. Antonu Grmeku in Ivanu Šmajdku. Ta članek sem poslal uredništvu »Slovenca« in sta imenovana gg. vložila proti meni tožbo, ker sta bila s tem člankom žaljena. Izjavljam, da ne vzdržujem trditev, ki jih je vseboval ta članek napram gg. Antonu Grmeku in Ivanu Šmajdku, zato objavo članka obžalujem in se za sebnima obtožiteljema zahvaljujem, da sta odstopila od kazenskega pregona.

Križe pri Trziču.

Aleksander Jeločnik.

Min. Drinković za slov. socialne zadeve

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor smo že poročali, je bil v soboto sprejet od ministrstva za socialno politiko g. dr. Drinkovića predsednik ljublj. OUZD g. Miha Krek. Pri tej priliki je g. minister odobril razne predloge ljubljanskega OUZD, med drugim gradnjo palače OUZD v Mariboru ter za to potreben kredit v znesku 6 milijonov dinarjev. Nadalje je odobril sklep, da se oddajo dela za sliko v veliki dvorani OUZD v Ljubljani moštru Rihardu Jakopiču ter tudi v ta namen potreben kredit.

Končno je g. minister pri tej priliki odobril tudi sklep ljubljanske trgovske bolniške blagajne »Merkur«, da ta z zneskom pol milijona dinarjev sodeluje pri gradnji palače »Trgovski dom« v Ljubljani, v kateri bo imel »Merkur« svoje nove poslovne prostore.

Vprašanje izkoriščanja vodnih sil

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) V vladnih krogih se intenzivno proučuje material k načrtu zakona o izkoriščanju vodnih sil. V ospredju so določbe o interesih države in zasebnih lastnikov in vprašanje, kdaj naj pridejo vodne naprave in s kako kapaciteto v državno last, dalje, ali sme lastnik podjetja za izrabovodnih sil brez dovoljenja državnih oblasti to pravico prenesti na drugo osebo. Trgovinske, inženerske in industrijske zbornice iz vse države so že predložile svoje konkretne predloge k temu zakonu.

Pred pogajanjimi s Turčijo

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Pričakuje se, da se bodo v najkrajšem času pričela preliminarne pogajanja s Turčijo, da bi tudi z njo prišlo do trgovinske pogodbe. Najvažnejše je pri tem vprašanje odškodnine Turkom, ki so iz naše države odšli v Turčijo, pa so imeli pri nas posestva.

Slava železničarjev na Košutnjaku

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila slava železničarjev v Košutnjaku v koloniji železničarjev, kjer so na svečan način praznovali svoje slavlje. Praznik carja Konstantina in carice Jelene so si železničarji izbrali za svoj praznik zato, ker je l. 1886. na ta dan prešlo celotno omrežje dotedaj v zasebnih rokah se nahajajočih srbskih železnic v državne roke. Prometnega ministra dr. Korošca je na tej priloži zastopal glavni inšpektor prometa Ješa Popovič. Vojaštvo je dalo za ves dan na razpolago godbo.

Belgrajske vesti

Za orlovski zlet v Prago je prometni minister dr. Anton Korošec dovolil izredni dopust od 1. do 10. julija, ki se ne šteje v redni depust.

Uredbo o vzdrževanju državnih cest in uredbo o državnih cestarih in njihovih prejemkih prinašajo današnje »Službene novice«.

Za višji tečajni izpit na trgovskih akademijah je minister Mažuranič imenoval svoje odposlance. Za Ljubljano je imenovan ing. Förster.

Redni letni občni zbor agronomov se je danes nadaljeval. Za predsednika je bil izvoljen dr. Prohaska, za podpredsednika pa Gjorgjevič in Stibler. Za tajnika Deržen.

Belgrajska radio postaja je po poštne ministru izdala na belgrajsko prebivalstvo strog ukaz, da prijavijo radio-komarje. Kazen za komarje znaša 900 Din. Od kazni dobijo tisti, ki naznanijo, nagrado. Imena tistih, ki bodo naznanili radio-komarje, ostanejo tajna.

Za dvig našega perutninarstva

Slovenija se smatra kot pasivna pokrajina, ki ne prideluje toliko živeža, kolikor ga potrebuje za prehrano svojega prebivalstva. Od pridelkov zemlje izvaža največ lesa, za katerega dobivamo največ dohodkov iz inozemstva. Takoj za lesom pa pridejo jajca in perutnina, ki tvorijo za naše kmetijstvo največji dohodek, ki nam ga nudijo tuje države. V vrednosti mnogo manj izvažamo živine in prašičev, še manj pa vina. Drugi pridelki za izvoz ne prihajajo v poštev.

Predvsem je važna produkcija jajc, ki tvori za večino naših kmetij važen dohodek, iz katerega krijejo predvsem naše gospodinjstvo večino svojih potrebščin v gospodinjstvu. Z dohodki od jajc nakupujejo naše varčne kmetijske žene sol, sladkor, kavo, riž, petrolej in slično, kar se potrebuje dnevno pri prehrani kmetijskega ljudstva.

Če pa potrebuje kaj več denarja za druge potrebe, ponese na trg nekaj piščancev ali kokoši in dobi zanje toliko, da si pomaga iz stiske. Ravno spomladi, ko kmetijski gospodar nima kaj odprodati, ko mu nobena kmetijska penoga ne more nuditi dohodkov, tedaj mu začnejo kokoši pridno nesti in jajca se vedno prav lahko oddajo in tvorijo največkrat edini dnevni dohodek vse kmetije.

V tem tiči velik pomen perutninarstva za gospodarstvo naših kmetij, ker pomenja skoraj stalen vir dohodkov, četudi ne visokih, ki omogočajo predvsem kmetijskim gospodinjstvom, da vzdržujejo ravnotežje v gospodinjstvu.

Perutninarstvo pomenja pa tudi s splošno gospodarskega stališča važen vir dohodkov za celotno Slovenijo, kajti kolikor je mogoče približno ceniti, dobiva ta pokrajina od izvoza jajc in perutnine letno nad 50.000.000 Din. Take vsote ne nudi inozemstvo niti za živino, niti za prašiče, še manj pa za vino ali pa za kakše druge kmetijske panoge. Že svojočasno so bila na dunajskem trgu štajerska jajca in so se bolje plačevala nego hrvatska ali ogrska. Toda mnogo bolj znana je perutnina za meso, ki uživa v inozemstvu najboljši sloves. Če pomislimo samo na štajerske kopune, ki so se pred vojno servirali in se še danes ponujajo v najboljših hotelih na Dunaju, v Curihu, v Monakovem in celo v Parizu kot najfinejša perutnina, je to smatrati kot zaslugu predvsem štajerske kokoši, ki ima tako fino meso.

Tukaj smo nakratko orisali pomen in važnost perutninarstva za Slovenijo. Tega pa žal večina merodajnih krogov ne zna primerno ceniti, pa tudi perutninarji sami, naši kmetje, ne znajo zadostno upoštevati pravičnega perutninarstva, ki bi jim donajalo še več koristi kakor dosedaj. Da se to bolje predoči, je perutninarski odtsek Kmetijske družbe za Slovenijo s sodelovanjem uprave Velesejma priredi o priliki letošnjega Velesejma razstavo perutnine. Pozval je vse perutninarje Slovenije, predvsem pa kmetijske rejce, da se udeležijo te prireditve. Temu vabilu se je odzvalo nad 60 rejcev, ki so razstavili 65 družin kokoši in druge perutnine.

Vsak obiskovalec te razstave je opazil, da znatno prevladuje štajerska kokoš, ki je razstavljena v 32 kletkah. S tem je v zadostni meri poudarjeno, kako se je to domače plemo že razširilo in kako velik pomen ima za kmetijsko rejo, ki zahteva kolikor mogoče dobičkanosno žival, pri tem pa skromno v svojih zahtevah za hrano nego katerakoli druga. Naravno, da pri tej pasmi prevladujejo razstavljenci iz mariborske oblasti, ki imajo najlepše plemenske živali.

Glede te štajerske pasme je pa poudariti eno, da vse, kar smo tukaj videli in kar imamo dandanes razširjenega po vsej Sloveniji, je čisto navadna kmetijska reja, samo nekoliko izboljšana z odbiro. Prave vzreje v strokovnem smislu dosedaj nismo imeli. V tem pogledu smo dandanes na boljšem, ker imamo vzrejevalni zavod v »Novosaleškem« perutninarstvu grofica Herberstein pri Velenju. Grofica se je sama izvežbala v Nemčiji v vseh poslih pravilne reje perutnine in je tak zavod ustanovila na svojem posestvu pri Velenju. Kot glavni cilj si je nadela nalogo, da vzredi iz štajerske kokoši plemo, ki bo glede nesnosti mnogo boljša nego navadna kmetijska štajerska kokoš. Uspeh njenega smotrenega dela bomo opazili šele čez kakih deset let, ko se bo to izboljšano plemo razširilo po kmetijskih dvoriščih. Perutninarji Slovenije so lahko hvaležni grofici Herberstein, da si je nadela to težko nalogo.

Grofica Herberstein je razstavila štajerske kokoši v treh barvah: rjave, bele in grahaste. Razentega je imela na razstavišču umetno koklo z električnim segrevanjem, s katero je hotela pokazati, kako je držati piščeta, ki se izvale v valinikih brez koke. Naravno je, da je za svojo rejo prejela prvo nagrado. Še štiri druge štajerske rodbine so bile nagrajene s prvo nagrado. Lahko je trditi, da je bila to dosedaj največja razstava štajerske kokoši v Sloveniji, ki je bila prirejena po vojni.

Perutninarski odtsek pa ni imel namena pokazati samo štajerske kokoši, ampak tudi druge kokoše pasme, ki igrajo več ali manj pomena pri naši reji. Tako je bilo razstavljenih šest rodbin orpingtonk, štiri rodbine plimetk, dve rodbini breme, ena rodbina leghorn, ena rodbina belih viandotk in ena rodbina Rhode Islands. Večina teh pasem imajo

Prva seja poljsko-jugoslov. delegacije

Belgrad, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Popoldne sta se prvokrat sestali k svečani seji poljska in jugoslovanska delegacija. Poljsko delegacijo je pozdravil zastopnik ministra za zunanje zadeve dr. Kosta Kumanudi s tem-le nagovorom:

Vladi poljske republike, ki ima v vas odlične zastopnike, prinašam prirčen pozdrav. Prišli ste v Belgrad, da se snidemo na delu, ki ima namen, da se še bolj okrepijo prijateljske zveze med obema državama. Trgovske zveze med obema državama so se vzdrževale na podlagi začasne trgovinske pogodbe iz l. 1923. Sedaj so se gospodarske razmere in gospodarsko življenje spremenile. — Prijateljstvo, ki veže obe državi, zahteva, da se naj obe državi združita z ožimi gospodarskimi zvezami. Naše blago se prodaja večinoma po posredovalcih, radi česar morata

obe stranki plačati blago mnogo dražje. Posredovalce želimo nadomestiti z ožjim stikom. Prepričan sem, da bosta obe delegaciji delali v atmosferi skupnega zaupanja. Delegacijama želi uspeh pri delu.

Na nagovor je odgovoril poljski poslanik v Belgradu Babinski, ki je šef delegacije. Zahvalil se je za izraze prijateljstva, ki jih je izrekel dr. Kumanudi na račun poljske republike. Tudi on poudarja, da je bila trgovinska pogodba iz l. 1923 sklenjena v okolnostih, ki se v marsičem razlikujejo od današnjih. Izraža simpatije poljskega naroda, ki jih goji za našo državo. Upa, da se bo s to pogodbo dosegel mnogo večji uspeh, kakor v pogodbi l. 1923.

Obe delegaciji sta se še nekaj časa razgovarjali. Oficielna pogajanja se prično jutri popoldne.

Konduriotis predsednik Grške

Atene, 3. junija. (Tel. »Slov.«) — Grška poslanska zbornica in senat sta danes na skupni seji z 259 glasovi proti 42 izvolili za predsednika grške republike admirala Konduriotisa, ki je dosedaj vodil predsedništvo samo začasno. Rojalisti in opozicijski republikanci so oddali prazne glasovnice v znak protesta proti postopanju Konduriotisa

pri izpremambi volilnega sistema in pri odpravi razmernega volilnega prava. Konduriotis sam je hotel radi utrujenosti resignirati na volitev, vendar pa so ga republikanci pregovorili, da je kandidaturu sprejel. Venizelos je dobil 3 glasove, 1 pa Zaharov. Konduriotis je bil poveljnik grškega brodomarja v balkanski vojni leta 1912.

Proslava desetletnice bojev za Slovaško

Govora ministrov Beneša in Stefaneka

Praga, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Na shodu legijonarjev o priliki desetletnice bojev na Slovaško proti madjarskim komunistom je izjavil zunanji minister dr. Beneš, da je potrebna politika pokoja, miru in sodelovanja s sosedmi in z vsemi narodi, da pa je pred vsem potrebna tudi dobro opremljena in pripravljena vojska. Češkoslovaška državna in zunanja politika je znana po svoji mirovni liniji. Tekom preteklih desetih let pa je zavestno sodeloval z obrambnim ministrstvom pri dejanski obrambi države.

Pri slavnostih v Bratislavi je prosvetni minister Stefanek naglašal trdnost češkoslovaške države misli. Madjari se ne smejo zanašati na kak slovaški separatizem ali nacionalizem, temveč morajo verovati v solidarnost češkoslovaške vojske. Zmota je, iskati pri Slovakihi instinkte. Gotovo ni mogoče večno živeti z Madjari v sovraštvu, ker bodo prej ali slej obojestranski poklicani politiki našli pripravna tla za rešitev spornih političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanj.

Ceška špijonažna afera

Odkritja Stribrnovega lista -- Vsa Češka vznemirjena -- Špijon je imel v rokah mobilizacijske načrte

Praga, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Vojno ministrstvo objavlja, da se radi suma vohunstva aretirani kapitan piše Jaroslav Falout. On je 43 let star pisarniški častnik, prej manipulanti častnik v činu nadporočnika, potem pa v činu kapetana pridelen pisarni generalnega štaba. Ker je njegovo privatno življenje zbuvalo pozornost, so mu že pred dalj časom odkazali podrejeno službo v vojnem ministrstvu. Dosedaj ugotovljeni dejanski stan ne potrjuje razširjenih divjih in senzacionalnih domnevanj. Aretirani Falout ni imel pristopa do važnih in najvažnejših aktov. Domneva, da je imel ponarejene ključke za tresorje, je že radi tega brezpredmetna, ker so tajni akti shranjeni na tak način, da ponarejen ključ ne zadostuje.

K temu oficijelnemu poročilu izjavljajo še komentari v listih: Kapitan Falout je služil v stari avstrijski vojski kot podčastnik, potem pa je v češkoslovaški vojski napredoval do častnika. Prvotno je bil dodeljen 3. operacijskemu oddelku generalnega štaba kot manipulacijski častnik, kjer si je pridobil zaupanje vseh predpostavljanih, tako da so ga včasih porabljali tudi za pobočniško službo pri generalnem inspektorju generalu Podhajskem. Finančno pa ni živel v prav dobrih razmerah, ker je bil lahkomišljen in je moral poleg žene skrbeti tudi še za dva druga rodbinska člana. Izposodil si je iz podpornega fonda vojnega ministrstva 25.000 Kč, napravil je še druge dolgove in od svoje plače ni dobival na roko več kot 500 Kč. Ko je bil

prestavljen, je na podlagi prejšnjih zvez še vedno obiskoval operacijski oddelk in imel vpogled v vse akte.

V noči od četrta na petek je bil aretiran ter ga je stražilo deset detektivov. Nihče ni izvedel njegovega imena. Častniki so ga pripeljali v divizijsko sodišče. Bilo je znano, da je v zadnjem času ponovno potoval v Nemčijo, radi česar so ga opazovali. Potoval je z napadnim potnim listom vedno z letalom ali avtomobilom in na ta način večinoma ušel opazovalcem. Ni pa še dokazano, ali je vohunil za Nemčijo, ker so v Berlinu vohunske centrale več držav. Njegova žena, ki je gotovo vedela o njegovem delovanju, je bila včeraj zasilšana.

List bivšega vojnega ministra Stribrnega »Ekspres« objavlja najtežje obtožbe proti generalnemu štabu. Praga je danes tako vznemirjena, kakor svojočasno Dunaj po Redlovi aferi. Nič se ne sme potlačiti. Sistem v češkoslovaškem generalnem štabu je glavni krivec. Aretirani Falout je vršil svoje delo s 100% sigurnostjo. Ugotovljeno je, da je poznal vse mobilizacijske načrte in da je imel ponarejene ključke za tresore generalnega štaba. Ključke so imeli samo šef generalnega štaba, njegov namestnik in načelnik operacijskega oddelka. Zato je uganka, kako je mogel Falout dobiti še en ključ. Poleg tega je bilo treba vedeti tudi za geslo. Za prevzem tajnih aktov generalnega štaba za poslovanje pri posameznih referentih je predpisan točen postopek. Tega postopka pa se niso držali.

žati. To zbirko je nudila jajčarska zadruga v St. Jurju ob južni železnici.

Posebno zanimanje je vzbujal tudi kokošnjak gospe Černetove, ki je nudil zbirko plimetk razne starosti, gosi, rac in pur, niladih in starih. S to zbirko se je nudilo posebnikom velesejma sliko perutninarstva, v kateri je zbrana vsa perutnina skupaj in se med seboj popolnoma dobro sklada.

Toliko je nudila letošnja perutninarska razstava. Pričakovati je, da je to šele začetek pri izboljšanju našega perutninarstva in da bo treba take prireditve stalno ponavljati in po možnosti prirediti tudi po deželi za posamezne okolice, da kmetje v okolici med seboj tekmujejo v plemenskih živalih. S tem bo raslo tudi zanimanje in predvsem se bodo kmetijske gospodinjice, ki vodijo perutninarstvo, oprijete odbire v domači reji na podlagi nesnosti in tudi skrbela za to, da od časa zamenjajo peteline in na ta način preprečijo gojitve v krvnem sorodstvu, vsled česar peša naše perutninarstvo. Tedaj bomo dosegli tudi pri tej panogi tiste koristi, ki nam jih lahko nudi, predvsem pa tako velikost jajc, ki jih inozemstvo dobro plačuje, na drugi strani pa tudi tako perutnino, katere meso je na zunanjem trgu cenjeno.

Mnogi referenti so spise zaklepali enostavno v svoje pisalne mize, tako da je vohun imel lahko delo. Vedno je delal čez uro in v tem času prepisoval akte, posebno ker se tudi ni vrnila predpisana kontrolna služba. (Glej tudi na 6. strani.)

Interpelacije vsled afere

V poslanski zbornici bodo češki narodni socialisti vložili jutri interpelacijo na ministrskega predsednika Udržala kot vojnega ministra, kaj je vohun Falout ukradel, kakšnega pomena so ukradeni spisi za češkoslovaško armado in za obrambo države, kako se je sploh moglo zgoditi, da je ukradel take spise, in kaj je odredilo vojno ministrstvo, da se v bodoče zatre vohunstvo. Računati je s tem, da bodo tudi vladne stranke vložile interpelacijo. Sličenega odmeva je pričakovati tudi v senatu, ki bo jutri nadaljeval svoje seje. Kakor poročajo nekateri listi, se je Faloutu pri aretaciji posrečilo pogoltniti neki dokument. Detektivi tega niso mogli preprečiti.

Don Bosco proglašen za blaženega

Rim, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Danes je bil v cerkvi sv. Petra proglašen za blaženega Don Bosco. Prisotnih je bilo 50.000 ljudi. Po zahvalnici je rektor Salezijancev Don Rinaldi izročil papežu relikvije svetega ustanovitelja salezijanskega reda.

Pred zaključkom konference strokovnjakov

Pariz, 3. jun. (Tel. »Slov.«) Prvi načrt končnega poročila, pri katerem so sedaj sodelovale vse delegacije, je bil gotov včeraj. V njem je še več tehničnih netočnosti, katere posebno nemška delegacija marljivo popravlja. Ker hočejo Američani na vsak način zapustiti Evropo koncem tega tedna, se lahko računa s tem, da bo poročilo podpisano najpozneje v četrtek ali petek. Poročilo bo sestavljeno v nemškem, francoskem in angleškem besedilu. Voditelj nemške delegacije dr. Kastl odločno zavrača očitke nemških desničarskih listov, da bi bila nemška vlada na nedovoljen način pritiskala na pogajanja. Nemška delegacija je bila v svojem poslovanju popolnoma neodvisna.

Pred stavko pošnega osebja v Parizu

Pariz, 3. jun. (Tel. »Slov.«) V Parizu je bilo za en mesec suspendiranih od službe 191 pismonoš, ki so vzpizorili večurno stavko. Mesto njih je bilo določenih 500 policistov za raznašanje pošte, toda njihova služba je popolnoma odpovedala. Tri dni se v Parizu več ne dostavljajo listi na dom. Poštni uradniki so danes poslali delegacijo k državnemu podtajniku, da bi dosegli ublažitev prestrogih kazni za pismonoše. Delegacija pa ni bila sprejeta, kar je povečalo nevoljo med uradniki, tako da grozi jutri generalna stavka poštinih nameščencev v Parizu, katero bi tudi vsa pariška policija ne mogla več paralizirati.

Petnadstropna hiša se podrla

Milan, 3. junija. (Tel. »Slov.«) V Neaplju se je na korzu Viktorja Emanuela podrla petnadstropna stara hiša, ko so jo prenavljali. Dosedaj so potegnili izpod razvalin dva mrtva in deset ranjenih. Domneva se, da je pod razvalinami še več žrtev.

Ustrelil ženo, oba otroke in sebe

Dunaj, 3. jun. (Tel. »Slov.«) V notranjem okraju dunajskega mesta je 52 letni ministrski svetnik poštne hranilnice dr. Symann ustrelil svojo ženo, oba otroke in nazadnje še samega sebe. Po navedbah sorodnikov je storil dejanje radi finančnih težkoč. Rodbina je živila v skrajno skromnih razmerah.

Koncert donskih kozakov

Snoči je bil v Unionu koncert zbora donskih kozakov, ki ga je vodil g. Sergej Jarov. Prvi del programa je obsegal ruske umetne religiozne pesmi, tako Grečianinova originalno Vero (solorecitacija ob mrmraju spremljavi), Rahmaninova Tebi pojem, Čajkovskega V cerkvi, Arhangeljskega Bog usliši in Bortnjanskega Molim na moč ljubezni. Drugi in tretji del sta vsebovala priredbe ruskih narodnih in kozakiških pesmi.

Koncert je bil izvrstno obiskan, posetili so ga tudi številni ruski emigranti. Aplavz pa je bil tako silen in navdušen, da menda še ni bilo zlepa kaj podobnega. In nepristranski rečeno, priznanje je bilo zaslužno.

Zbor (32 pevcev) ima baze, ki pojo lepo doneče spodnje oktavne onih tonov, ki mislimo mi, da so najnižji človeški zmogoči, obenem pa imajo izbornega tenorskega falsetista, ki bi lahko tekmoval z vsako primadono. Sumim, da so peli več reči, pisanih za — mešan zbor in ne bom pozabil basov, ki so brneli kakor orgelski pedal, vzdrljali kakor instrumenti in ne kakor ljudje. Drugič: kakšne nezaljubljene finise je dirigent spravil iz grl v okvirju ppp, kako je obvladal vsak detajl, vsako linijo in tretjič: to ni bila »tehnika« ali »efektarij« z zunanjimi sredstvi, to je bila umetnost, zares presenetljiva visoka. Dirigent je kakor elastična vzmet, pripravljiva vsak hip k eksploziji, držeč trdo v roki vsako glasilo posebej... in silovito muzikalizirani dirigent, poslušalec je sledil njegovemu instrumentu kakor hipnotiziran.

Marsikaj novega, skoro nezaljubljenega smo čuli snoči!

Novosadska vremenska napoved. Povečini oblačno. Ponekod bo morda malo dežja.

Dunajska vremenska napoved. Menja je oblačno, včasih dež, v par dneh zopet nekoliko hladneje.

Kaj je novega

Končni izid Slovenčevega glasovanja

Še pred Veliko nočjo je »Slovenec« *razpisal zanimivo nagrado združeno z glasovanjem za šest javnih slovenskih ustanov. Vsak naročnik, ki je imel za določen rok naročnino poravnano, je imel pravico do glasovanja za eno ali več teh ustanov (pripadajoče glasove je mogel razdeliti tudi na več strani). Vsak glasovalec, katerega glasovnica je bila veljavna, je imel pravico do žrebanja za tri večje nagrade in 30 manjših. Včeraj 3. t. m. so se glasovi javno prešteli in je bil izid naslednji.*

Slovenski misijoni na Kitajskem 528.200 glasov,

Orlovski stadion v Ljubljani 481.490 glasov, Slepici 475.305 glasov, Univerzitetni zaklad 462.080 glasov, Hiralnice 326.900 glasov, Društvo Zoo v Ljubljani 180.950 glasov. Vseh glasov skupaj je bilo oddanih 2.454.875. Torej dode prvo nagrado v znesku 6000 Din slovenski misijoni na Kitajskem, drugo nagrado v znesku Din 4000 Orlovski stadion in tretjo v znesku Din 2000 slovenski slepci.

Brez dvoma so nagrade najmanjši učinek tega glasovanja. Poglavitni uspeh je pač propaganda, ki se je z razpisom glasovanja za vseh šest slovenskih ustanov izvršila. Nobeni še tako dolgi članki ne bi mogli vsakotere izmed teh ustanov tako popularizirati kot se je to zgodilo s Slovenčevim glasovanjem. In baš v tem tiči znaten kulturni oz. socialni pomen Slovenčevega glasovanja.

ZREBANJE

Prvo in največjo nagrado: šestelektronski radioaparar Radione z najfinjšim zvočnikom Amplion v vrednosti Din 16.000 in ki ga je dobavila prodajalna radiopostaje, Ljubljana, Miklošičeva c. 6, je dobil **Mihail Omahen** starejši, Višnja gora.

Drugo nagrado: kompletno opravo za spalnico iz trdega lesa, v vrednosti 10.000 Din — dobavi jo celi Jugoslaviji upeljana tvrdka »Javor« *v Logatecu — je dobil naročnik »Slovenec«.*

Ivan Kramar, Studenci pri Mariboru. Tretjo nagrado: čistilnik za žito tvrdke Heid v vrednosti Din 3500 od Gospodarske zveze v Ljubljani ali najfinjši šivalni stroj od znane tvrdke Baraga v Ljubljani, Selenburgova ulica, je dobila naročnica »Slovenec«.

Marija Kurnek, Ljubljana, Pražakova ul. 3. Ostalih 30 nagrad: Dom in Svet ali ilustracija (po izbiri) za l. 1929 so dobili naslednji naročniki »Slovenec«:

1. Pograjc Franc Celje,
2. Josip Stupica, župnik, Prežganje pri Lit.,
3. Janko Maurer, Raka pri Krškem,
4. Dr. Matija Slavič, Ljubljana,
5. Marija Bajd, Ljubljana, Sv. Petra c. 71,
6. Škofih Viljemina, Ljublj., Pred škofijo 20,
7. Lesjak Alojzij, Šmartno pri Litiji,
8. Seliskar Viktor, Ljubljana, Grad,
9. Vrtačnik Franc, Potok 8, p. Vodice,
10. Josip Češarek, Stupnik, p. Hrv. Leskovec,
11. Marija Tevž, Otok Bočna, p. Gornji Grad,
12. Ivan Prestrel, mizar, Radovljica,
13. Sladič Vincenc, žand. narednik, p. Cerklje pri Kranju,
14. Dr. Josip Kovačič, Maribor,
15. Martin Briški, Vas 21, p. Fara pri Kočevju,
16. Dr. Janko Kavčič, Ljubljana, Resljeva 15,
17. Blaž Brdnic, št. Ožbalt, p. Brezno ob Dravi,
18. Jože Vehovec, Voklo 16, p. št. Jurij pri Kr.,
19. Grča Blazij, župnik v p., Senčur pri Kranju,
20. Vodiškar Ivan, Zadobrova 13, p. D. M. Polje,

21. Janez Štrcin, Komenda,
22. Albert Verdnik, Šmartno, p. Slovenjgradec,
23. Franjo Sedej, žel. uradnik, Maribor, Wilsonova 11.
24. Erman Jernej, Ljubljana, Gregorčičeva 19,
25. Jožef Senk, delavec, Predoslje 23, p. Kranj,
26. M. Cankar, mizar, Žiri,
27. Prof. Ivan Dolenc, Ljubljana, Linhartova,
28. Zora Orel, Ljubljana, Resljeva 12,
29. Jožef Arhar, št. Vid nad Ljubljano,
30. Josip Brenčič, Vrhnika.

Vsem izžrebanim iskreno čestitam! Prosim pa vse razen prvih dveh, naj nam javijo, za katero vrsto nagrade so se odločili.

Milica Janković:

Smeli

Dubrovnik, mesto polno lepot, ki jim ni dna in konca, lepot z menjanji in presenečenji, zato najlepših lepot.

Četrtega januarja leta dvajsetega v Dubrovniku blisk, grom. Električni drog je vžgala strela.

Snoči mi je mesec dojezdil pod okno in nočeval na češarkih, ki so polegali ko zaspane tice po vedno zelenem borovem vejčju; tu je našel počivališče in celo noč metal svoje dolge zlate poglede na čisto, zasnulo in bajno morsko gladino; a danes radi dežja in toče oko ne more daleč. Daljine, moje ljubljene, daljine daljine so se razgubile.

Vse naravne sile ljubim, posebej še naravo ob morju. Vsakemu pokretu, vsaki menji sledim. Skozi pljusek toče je videti kos morja. Glej! Daleč v morju vidim skozi meglo nevihte dvoje jader. Dvoje hrabrih, čudnih jader. To ni motorna ladja, ampak jadrnica: košček platna in košček lesa, zaupan divjim vetrovom in morju. Potopila se bo!

Toča se vsipa, bliski goré, veter rjove, morje se podira, a dvoje temnih jader se izgublja v sivi megli. Zakaj gresta ven na odprto morje? Kako da ne bežita domov? Izgubila sem jih! Nič več ju ne vidim. O kako ljubim dvoje sivih, dvoje norčavih, dvoje hrabrih jader!...

Koledar

Torek, 4. junija: Frančišek Kar., Kvirin.

Meščanske šole razstavljajo

Ljubljana, 3. junija.

Paviljon »K« *je na letošnjem velesejmu ena glavnih privlačnih točk. Markičko, ki komaj stopi na velesejski prostor, že povprašuje pri rediteljih, na katerem koncu je ta paviljon ter jo takoj mahne tja. Ni čuda, kajti dve pomembni razstavi sta tam. V enem delu razstavlja »Radio-Ljubljana«. Vse pomembne novosti in vsi uspehi radiotehnike so razstavljeni tam, ves ostali del pa zavzema zgoščena, nakopičena in vendarle imponirajoča razstava naših meščanskih šol. Na eni strani vrhunec tehnike, na drugi mnogo obetajoči in že sedaj občudovanja vredni pričetki dela, ki ga bodo vsrle ravno v tej dobi nastopajoče generacije.*

Meščanske šole — Slovenci smo dolgo njih pomen podcenjevali, deloma tudi ne po naši lastni krivdi. Pred vojno smo imeli le dve: v Krškem in v Postojni. Bali smo se, da se bodo iz meščanskih šol rekrutirali le biriči, pazniki, zakotni pisarji kratkoma polinteligentni rezultat.

Smernice naših sedanjih meščanskih šol in njihovega pouka pa vodijo drugam: meščanske šole nočejo vzgajati polinteligentnega proletarijata, temveč inteligentne delavce, bodoče obrtnike z vsoto potrebnih predzobrazbo, iz učencev hočejo ustvarjati inteligentni, praktičnega dela zmožen zarod, ki bo znal tisto, kar zahteva naš čas znanja od ljudi, kvalificiranih za svoje delo.

Tako kaže sedanja razstava jasno, da pouk meščanskih šol temelji na praktični vzgoji. Prav vsi učni predmeti, od geometrijskega risanja pa do fizike, matematike in jezikov, se ponazorjujejo, ali z modeliranjem ali z risanjem ali s plastičnimi izdelki.

V prostoročnem risanju dosegajo učenci neverjetne uspehe. Že pri vstopu te pozdravijo krasni akvareli v priprostilih ali elektnih barvah. Nekateri teh akvarelov imajo pravo umetniško vrednost. Lepo je ponazorjena tudi metoda pouka: V prvem letniku goje učenci predvsem ornamentiko, v drugem perspektivo in narodno ornamentiko, v tretjem barvne in senčne reflekske, v četrtem pa skupine in celo portrete. Učenci se vadijo v različnih tehnikah, tako v akvarelu, kredni, pastelu itd. Zanimivi so pri tem poizkusi, ki jih goji s svojimi učenci ga. Waschetova, namreč, da učenci podajajo svoje psihične utise z linijami in barvami v sliki.

Vsporedno z risanjem gre pouk ženskega ročnega dela. Razstavljeni izdelki so izredno krasni in kažejo velik smisel učenk za narodne motive.

Celo v grafiki so meščansko-šolski učenci doma. S prav priprostilimi sredstvi gojijo linotisk in monotipijo.

V geometričnem risanju ne gojijo meščanske šole toliko teorije, temveč predvsem praktično delo. Razstavljene risbe predočujejo skoro vse predmete za življenje potrebne predmete, tako vijake, francoske ključke, posode in celo poslopja. Geometrijsko risanje, tako kot se poučuje na meščanskih šolah, pomenja izvrstno pripravo učencev za bodoče poklice.

Dasi kaže vsa razstava, da se učenci mnogo udeležujejo v praktičnem delu, vendar ne smemo pozabiti omeniti razstavljenih uspehov pravega ročnega dela učencev. Navajati vsako podrobnost, bi bilo odveč. Od ribniških žlic pa do lepih ulitkov v mavcu, od rezljanja do figuriranja in knjigoveštva, vse znajo ti mladi fantje in deklice.

Velike uspehe je posebno dosegel pri svojem pouku g. Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru, ki je tudi med prvimi iniciatorji te razstave. Posebno krasne so intarzije, vse delo učencev samih.

Pri šolskih razstavah je navadno ves program izčrpan že v dveh predmetih: v risanju in v ženskem ročnem delu. Pri tej ne. Obiskovalec se more seznaniti na tej razstavi z vsemi predmeti, s kakim zanimanjem jih goje učenci. Na primer: matematika, iz te, navidez izključno teoretične stvarine ti znajo ustvariti zanimive stvari: praktični računi, ceniki, dolžna pisma, menice (zgodaj se seznanijo ti ljudje s takimi stvarmi ali potrebno je le). In pa statistike. V teh fantih in dekletih je menda razvita prava strast za statistiko. Vse je ponazorjeno v statističnih tabelah in v sliki. Stevila učencev, gibanje prebivalstva, vse je lepo podano. Razveseljivo je zanimanje učencev za zemljepis in zgodovino. Zemljevidi, reliefi, vse delo učencev. Dalje bogate zbirke slik, zgodovinskih predmetov itd. Pravi ljubljene učencev je »Ilustrirani Slovenec«. Stevilni almanahi obsegajo zbrane slike iz tega lista, tako zgodovinske, zemljepisne in kulturne. V sliki in besedi so pokazali učenci svoje zanimanje za slovnstvo, za

nemški in srbohrvatski jezik, za domača tla. Neki učenec št. Vidske meščanske šole je izdelal relief Slovenije ter nazorno pokazal, kaj in v kakem razmerju naša domovina prideluje in proizvaja.

Spretnost učencev se posebno kaže v oddelku za prirodoslovje in za fiziko. Tu je Draganov aparat, na katerem dokazujejo očenci osnovna pravila mehanike, tu so radioaparati, tuljave, vse delo učencev samih. Tu so naravoslovne zbirke, akvariji, terariji herbariji, praktične risbe, tovarni, ki so si jih ogledali učenci, tu je panj čebel, modeli iz kmetijstva.

Še si ogledamo gospodinjstvi in prepričamo, da znajo učence nekaterih meščanskih šol prav imenitno šivati, krpati, tkati preproge, napravljati blazine, peči, kuhati. Kaj hočete še več.

In kaj smo vse pozabili naštet? Stoj! Se marijoneto gledališče, delo ribniške meščanske šole! Pred njim je bilo v nedeljo toliko vršič in hrušča, mladina je kar cepetala navdušenja. Nemara nas bo zanimala še viteška dvorana, slike naših pesnikov in še kaj drugega. Vse preveč, da bi mogli vse v eni sapi naštet.

Ti ali oni, ki se v svojem štiridesetem ali petdesetem letu nimaš več od šole, razen nekaj računanj ali pisanja in ti inteligent, ki znaš še nekaj latinskih citatov, sem pridi in pogled: videl boš, kaj vse znajo današnji 10 do 15-letni učenci slovenskih meščanskih šol!

Toča in strela

Straška toča na Dolenjskem. — Naliv odnesel zemljo in skale.

Vavta vas, 2. junija.

Kljub strašni zimi je kazala letina prav lepo. Ljudje so zadovoljno zrlji po svojih njivah in vinogradih. Upanje na bogate pridelke pa so jim zmanjšale nevihte, ki so se letos izredno zgodaj začele pojavljati. — Na praznik sv. Rešnjega Telesa je bilo dopoldne lepo vreme — prav praznično. Ljudje so se v obilnem številu udeležili procesije in se potem veselili razlihi.

Precej popoldne pa so se začeli na zahodni strani kopičiti temni oblaki in zakrivati jasno nebo. Podili so se proti vzhodu okoli 4 popoldne pa se je pripodila od vzhodne strani nazaj nevihta z nalivom in gosto točo. Ta ni bila ravno posebno debela, a napravila je mnogo škode. Zlasti za prizadete vasi Dol. Straža, Hruševac in Vavta vas. V petek je bilo zopet lepo vreme. V soboto 1. junija pa so se spet okoli 3 popoldne pripodili temni oblaki od vzhoda. Med strašnim gromom in bliskom se je vili hud dež in toča. Zopet je kilestila po istih vaseh kot na praznik. Krompir se bo še obrasel, fižol, solata, pesa je uničeno. Žita bodo morali pokositi. Po vinogradih pa ni škoda samo na trtah, ampak je naliv odnesel tudi ogromne množine zemlje v dolino, celo skale je nosilo seboj. Krka je bila vsa rjava kot mlakuža. Ljudje s strahom zro v bodočnost, češ, kaj šele bo, ko je že zdaj — tako zgodaj toliko neurja. Drugi teden 14. junija bo pri nas birma — a ljudje niso in ne morejo biti veselo razpoloženi vsled teh nezd. Oblasti prosimo za pomoč!

Strela v zagorski podružni cerkvi.

Zagorje, 2. junija.

V soboto popoldne je nastala nevihta. Treskalo je, da smo mislili, da bodo vsi aparati radioamaterjev drobni. To se ni zgodilo, pač pa je okrog pol 7 zvečer tresčilo v zvonik podružne cerkve sv. Urha. Strela je skočila v cerkev, razbila pod zvoničkom omaro za cerkveno obleko, razdrobila vse steklene posode, razbila s svojim puhom nekaj šip v cerkvi, vrgla z oltarja par lesenih oblakov, poškodovala stopnice na prižnico in nekaj razrvala tlak v cerkvi. Vnelo se ni nič. Škoda je malenkostna.

Smrt pod gugalnico

Trbovlje, 3. junija.

Kakih 14 dni se že nahaja v Trbovljah lastnik gugalnice Tomaž Franc. Za pomočnika je imel nameščena Pangerla Antona iz Skofje vasi pri Celju. Ta je imel nalogo, za desko ustavljati previsoko se gugajoče čolne. V nedeljo zvečer je bil Pangerl malo vinjen. Hotel je dva v čolnu se gugajoča ustaviti. Ko je nastavljal desko, da bi čoln zadržal, se je, ker je bil vinjen, nagnil preveč naprej. Čoln je priletel z višine ter z vso težo tresčil Pangerlu na glavo in mu jo strl. V nekaj trenutkih je bil revež mrtev.

Gospodar je ponesrečenca sicer svaril, naj pazi ali pa naj se še rajši odstrani od dela. Ta pa se za svarilo ni zmenil ter je nadalje opravljal svojo službo, ki je končala z nesrečno smrtjo.

Zobozdravnik dr. Josip Tavčar

ordinira v poletnih mesecih od 7 do 12 in 3 do 6. Gledališka ulica 14. Telefon 3301.

globoke, zakaj mi nosite v dušo oseko svoje melanholije? Nekdaj sem veselo poslušal vesoljstva šepet in se vpiljal v dušo vaših zgornjih vetrov in v penastih valovih gledal sij mavričnih barv.

Jadran!

V tvojih globinah med kostmi tujcev leže tudi mučeniške kosti sinov naše Mater! Razporedi jih, ne meči jih na svoje rjave obale! Neočlašene in čiste ohrani v svojih mehkih travah. Maščevavci, junaki bodo ponje prišli!

Takrat bodo z naših po tvoji široki gladini razstirali brodov v novi slavi, v solncu in vetru drzno plapolale naše zastave in po tvojih tesnih prelivih in niz sive gore bodo srbski klci odmevali:

»Milorad! Božidar! Da ste zdravi!«

Jadran!

Sanje moje mladosti prehajajo v stvarnost. V večno radostno šumenje zapoj, z lepoto svojih barv olepšaj svoje trde stene, razprosti drhtenje svojih vetrov, s svežostjo preporenega življenja se zadahni! Naša ponosna Mati ti s svojimi trpečini sinovi zmagovavci hiti v objem!

Jadran! Moj strastno ljubljani!

(Iz srbsčine Tone Potokar.)

Tava spominja glavnik na pse!
Trgovski trgovi, Ljubljana, Slovenec



Zagorske posebnosti

Solna kislina in še kaj.

Zagorje, 2. junija.

V petek zadnjega maja je bilo. Neki rudar je prišel na delo, slekli suknjč in ga položil v jamski voziček. Ker je priden, je hitro odšel na delo, voziček napolnil s premogom, voziček pa se je odpeljal iz jame na beli dan v njem pod premogom rudarjev suknjč. Na reparaciji, kjer premog perejo in sortirajo, so voziček vrnili in suknjč se je prikazal. Delavec K. ga pograbi in vtipa v njem žemljo in stekleničico. »To je malica —! Bogve čigava je — tega ali onega — iskal ga ne bom —« pa je nagnil stekleničico in požrl iz nje misleč, da je dobra žgana kapljica, s katero si bo privezal dušo. Toda v tistem hipu že vrže stekleničico od sebe, sam pa se zvija v silnih krčih in bolečinah. V fraklju je bila solna kislina, ki jo je rudar na delo grede kupil in jo po delu mislil rabiti doma. Na klic je prihitel paznik g. Robert Ranzinger, odredil prenos bolnika v rudniško bolnico, kjer so mu izprali želodec. Vrnil se je kmalu na delo, hčerka mu je prinesla od doma vročega mleka, ki pa ni ostalo v njem, ampak se vrnilo po isti poti. Naročil je prinesiti čaja — pa veliko špirita notri — ta se mu je bolj prilgel — vendar za delo ni bil. Drugi dan je prišel na delo zdrav! Čudno kako ustrojeno želodec imajo ljudje!

To soboto so v Toplicah pri Zagorju imeli priliko videti drugo zanimivost. Avto, ki vzdržuje promet med Zagorjem, Toplicami in postajo — včasih jo po potrebi mahne tudi v Izlake, — je iz Toplice odpeljal potnike na postajo. Ker je bila pa cesta zaprta vsled rudniške železnice, je moral čakati. Pa se je avto spuntal in ni hotel naprej. Šofer je namignil ravno navzočemu rudniškemu vozniku, naj uporni avto, kateremu vse vrtenje ni nič pomagalo, s svojimi konji pretegne, da bo potem raje ubogal. Navzoč je bil sam g. višji šef zagorskih obratov TPD, ki je pomoč dovolil — in tako so mali rudniški konji na povelje svojega malega voznika premagali uporni avto, da je potem rade volje odpeljal potnike na vlak. Gosp. ravnatelj in vsi navzoči so ob tem pogledu imeli imenitno zabavo.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa je bilo v celnem obratu TPD ukazano delo. Tega v Zagorju nismo vajeni, ker je s polnim obratom motena procesija, ki gre preko rudniške železnice in vzporedno z njo. V Kisovce rudarji večinoma niso prišli v službo — nekateri zaradi velikega praznika, nekateri zato, ker TPD ni dovolila 100% prazniške doklade. Kolredež pa je dopoldne obratoval. Poznalo se je to nekoliko tudi pri procesiji — pa smo ostali molili in proslavljali Evarhističnega Boga tuda in v imenu tistih, ki so se morali vsled višje volje zariti pod zemljo. Zeleli bi, da bi se verski čut delavstva bolj spoštoval — če mu nasilno trgamo spoštovanje do božjih zakonov iz srca, kdo nam bo jamčil za spoštovanje do človeške zakonodaje pri proletariatu?

Osebnosti vesti

★ Promocija. Dne 31. maja sta na zagrebški univerzi promovirala za doktorja vsega zdravilstva gg.: Sarec Janez in Bedjanič Milko, oba člana »Danice« *v Zagrebu. Mladima doktorjema: Iskrene čestitke!*

★ Poročilo se je na Dobrovi pri Ljubljani g. Ign. Marinko, posestnik, z gđ. Franjo Bizjak, iz ugledne rodbine. Bilo srečno!

Ostale vesti

★ Iz Belgrada. Dne 20. maja se je, kakor smo že poročali, odlični »Slovenec«*ov sodruknik g. J. Sedivy poročil z gđ. Katico Pflug v Belgradu; cerkvene obrede je izvršil prelat dr. Fr. Grivec. Oba novoporočenca sta poizrtvovalno delovala v belgrajskih katoliških organizacijah; nevesta je kot akademičarka idealno sodelovala v raznih organizacijah, zadnje leto pa je bila predsednica belgrajskih Orlic. Zato so jima katoliške belgrajske organizacije ob poroki priredile prav pristrčno slovesnost, dopoldne v cerkvi Kristusa Kralja, popoldne pa v društveni dvorani. Poroke in prireditve po poroki se je udeležilo izredno veliko odličnega občinstva, vmes mnogo pravoslavnih. Slovesnost je napravila globok vtis na občinstvo.*

★ Umrl je na Ježici Franc Hemler, prvi predelavec v strojnihi livarnah v Ljubljani. Zapuščena žena in 4 nedorošle otroke. Pogreb bo v torek, dne 4. t. m., ob 3 popoldne.

★ Mladinsko zavetišče na Viču. Vincencijeva konferenca sv. Antona je zgradila mladinsko zavetišče. Pod vodstvom čč. sester usmiljenk se bodo v njem oskrbovali otroci tako iz domače kakor tudi iz drugih občin. To mladinsko zavetišče bo blagoslovljeno in otvoreno v nedeljo dne 9. junija. Začetek bo ob poltrih popoldne v župni cerkvi. K tej slovesnosti Vincencijeva konferenca prijazno vabi vse prijatelje naše mladine in dobrotnike Vincencijeve družbe, prav pristrčno še vse delavne člane in članice Vincencijevih in Elizabetinih konferenc.

★ Svet slusateljcev univerze kralja Aleksandra I., odbor za posebno proslavo 10-letnice univerze prosi vse p. n. župne urade in občinske zastopstva, da naj blagovolijo sprejeti plakate, ki jih bo odbor poslal s programom proslave in vabilom ter jih izvesti na vidna mesta ter s tem pomagati odboru, da bo proslava čim lepše uspeła. Odbor se jim v tem misli vpljudno zahvaljuje za naklonenost in pomoč!

★ Naraščajski dnevi ob priliki Svetovavlavskih orlovskih slavnosti v Pragi bodo te-

★ Kdor se hoče ohraniti svežega in zdravega, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajtrkom kozarec naravne »Franz-Josef«*grenčice. Zdravniška poročila iz bolnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josef«*vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvaža. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.**

den dni pred glavnim orlovskim dnevom. Mladci in Mladenke, ki se želijo vdeležiti naraščajskih dni v Pragi, naj to sporočijo nemudoma na naslov: Jugoslovanska Orlovska Zveza v Ljubljani, Ljudski dom. Te prijave moramo imeti najkasneje do dne 9. junija 1929. Naraščajniki bodo odpotovali v Prago pod nadzorstvom 27. junija 1929. Točni čas odhoda se bo še objavil. Vrnili se bodo skupaj z ostalimi udeleženci 10. julija 1929. Prispevek za potnino in oskrbo znaša 500 Din. Ta znesek mora vsak naraščajnik, ki prijavi svojo udeležbo, plačati tudi najkasneje do 9. junija 1929. Poznejši prijav in prijav brez vplačila gorenjega zneska ne bomo vpštevali. Pripravljalni odbor.

★ **Prepoved javnih govorov na pokopališčih.** Veliki župan ljubljanske občine opozarja na to, da veljajo za javne govore na pokopališčih isti predpisi, kakršni veljajo za shode pod milim nebom, da so torej po členu 5. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi vsi taki govori brez predhodne dovolitve pristojnega upravnega oblastva prepovedani. Kdor ravna drugače, utegne biti sodno kaznovan z zaporo do 3 mesecev, poleg tega pa še z denarno globo do 5000 Din.

★ **Pegasti legar** prenašajo največkrat bele uši. Ta zanimivi širidejski film bo predvajan na Stalni higijenski razstavi na velesejmu danes 4. junija ob 11. in 16. uri. — Ob 17. uri predava občinski sanitetni referent dr. E. Majer »o nekaterih nalezljivih boleznih ob predvajanju filma.

★ **Vse absolutne in absolutivne državne trgovske šole v Celju** iz leta 1924-25 vabim, da se polnoštevno udeležijo dogovorjenega sestanka o priliki pletelne absolutiranja. Sestanek se radi dogovora glede kraja in časa večernega sestanka, 28. t. m. na Vidov dan ob 10 dopoldne v reči sobi Narodnega doma v Celju. Eventuelne predloge prosim poslati na naslov: Drago Cerne, Zagreb, Peščenica VI. 46 c.

★ **Smrtna nesreča v Domžalah.** V nedeljo ob 7 zvečer se je pripetila v Domžalah smrtna nesreča, o kateri je poročal že »Slovenski list«. 26 letni Rajko Samsa, strojni delovodja v tovarni »Titane« v Kamniku, je zamudil v Domžalah vlak proti Kamniku. Tekel je kakih 80 metrov za njim, skočil na vlak, pri tem pa padel nazaj, naravnost med kolesje. Kolesje mu je prerezalo levo roko in polomilo rebra. Bil je težko notranjih poškodb pa je takoj umrl. Radi težkih ljubljanskega gostilničarja pri »Kajfezu« v Florijanski ulici. Ime Rajka Samsa je postalo v naši javnosti znano pri znanih odkritjih v orjunaški aferi.

★ **Še ena težka nesreča pri Domžalah.** Včeraj popoldne se je pripetila blizu Domžal zopet težja nesreča. 36 letni posestnik Luka Marenček iz Čemšenika št. 7 je peljal z vozom iz Doba v Domžale. Spotoma se je vozu snelo kolo, konji so se splašali, Marenček pa je padel pod višee os, ki mu je prizadejala težke poškodbe. Pri padcu si je Marenček zlomil levo nogo. Nezvestnega ga je našla na cesti vojaška golobja patrulja, ki ga je prepeljala v Domžale. Klican je bil iz Ljubljane rešilni avto, ki je Marenčka prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

★ **Peutinarstvo.** Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 40 Din, v platno 50 Din. Strani 174. Pisatelj nam v lahko umilivi besedi opisuje, kako vzgajamo perutnino, da se perutinarstvo povzpne do večje dobičkonosti tudi po naših krajih. Knjigi se vidi, da je sestavljena z veliko marljivostjo po vseh virih in po bogatih izkušnjah pisateljevih.

★ **Schulz Universal** tehnična deluje za zanesljivo in tehta vidno, zato pridobiva trgovce zaupanje odjemalcev. Zahtevajte brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. Jugo Schulz d. z. o. z. Ljubljana.

★ **Ne vrzite praznih Maggi-jevih steklenic proč!** Le-te lahko daste pri svojem trgovcu zopet napolniti z Maggi-jevo zabelo. Če se dopolnjuje, je Maggi-jeva zabela dosti cenejša. Toda pazite na to, da se zabela dopolnjuje iz velike Maggi-jeve steklenice! Le-te ima ime »Maggi« na rumeno-rdeči etiketi.

★ **Organizacija praktičnih elektro-in strojnih tehnikov** pozivlja tovariše, da se udeležijo pogreba tragično preminulega tovariša in voditelja krajevega oddelka Rajka Samsa v čim večjem številu. O. P. E. S. T.

★ **Važno pojasnilo!** Samo kocke, ki imajo na rumeno-rdečem ovitku ime »Maggi«, so Maggi-jeve kocke za govejo juho. Pazite pri nakupovanju na ta znamenja in zahtevajte izrečeno Maggi-jeve kocke za govejo juho. Vsaka Maggi-jeva kocka, če jo polijemo z dobrim četrt litrom vrele vode, da je krožnik najboljše goveje juhe, ki se lahko uporabi kakor domača juha.

★ **Cercle français v Ljubljani** sklicuje na dan 17. junija t. l. ob 18. uri v prostorih francoskega Inštituta v Narodnem domu svoj izredni občni zbor s dnevnim redom: Priključitev društva francoskemu Inštitutu v Ljubljani.

© **FILZ KLOBUKE, damske in moške, kemično čisti in lika tovarna JOS. REICH, Izvritelj v 24 urah.**

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Dravi bosta vršili nočno službo: Sušnikova lekarna na Marijinem trgu in Kuratova lekarna na Gosposvetski cesti.

© **Procesija pri Sv. Krištofu.** Poleg procesij Presv. Rešnjega Telesa pri franciskanih in pri Sv. Jakobu, o katerih je poročal »Slovenski list«, se je vršila v nedeljo procesija tudi pri Sv. Krištofu in sicer ob 6 zjutraj. Procesija je šla po novih ulicah od Dunajske ceste, Einspillerjeve ulice, mimo mestnih hiš do vile Zabkar in od tam na Dunajsko cesto. Udeležilo se je ogromno občinstva, tako, da je bila cerkvica premajhna. Samo belo oblečenih deklic je bilo 120, dalje razni verski krožki in narodne noše. Prebivalci tega okraja so svoja poslopja zelo lepo okrasili. Velika pozornost občinstva je obenem tudi dokaz, kako nujno je potrebno povečanje cerkvice pri Sv. Krištofu, na kar se je pričelo že misliti.

© **Artilerijska podoficijska šola v Čupniji** sprejme 200 gojencev. Prošnje je vložiti najkasneje do 20. septembra 1929. Več je razvidno iz oglasa, ki je nabit na mestni deski.

© **Davčna uprava za mesto v Ljubljani** ima od 15. maja 1929 dalje uradne blagajniške ure samo ob delavnikih od 8. do 12. ure, izjemoma pa se sprejemajo neodložljiva plačila tudi popoldne od 15. do 17. ure.

© **Vojaški obvezniki-konjeniki, ki se vodijo v evidenci mestnega magistrata ljubljanskega,** se pozivljajo, da se najkasneje do sobote, t. j. dne 8. junija 1929 zglase v mestnem vojaškem uradu

Ljubljanska porota

Ljubljana, 3. junija.

Danes se je začelo poletno porotno zasedanje pri ljubljanskem deželnem sodišču.

Kot prvi se je dopoldne pred porotniki zagovarjal Polde Pogačar, 21 letni fant iz Zlatega polja. Obtožen je, da je lani na Stefanji dan v Smartnem

z nožem sunil

Koncilijo Franceta v desno stran prsi in mu poleg 3 cm dolge urezine poprsnice prerezal desno pazdušno žilo odvodnico, vsled česar je Koncilija radi izkrevljanja po nekaj trenutkih umrl. Senatu predseduje sodnik okrožnega sodišča dr. Kaiser, votirala sta dr. Kranjc in sodnik Kobal, zapisnikar dr. Bajič. Obtožbo je zastopal državni tožitelj dr. Ogoreutz, obtoženca pa je branil dr. Egon Stare.

Iz obtožnice posnemamo: Na sv. Stefana dan lani se je v gostilni Kadunc Matevža v Smartnem zbrala večja družba fantov in deklet. Prišla sta tudi obtoženi Pogačar in pokojni Koncilija Franc, med katerima je vladalo že dalje časa hudo nasprotstvo radi nekega dekleta. Oba fanta sta sedela pri isti mizi, vsek na enem koncu. Sčasoma je v družbi nastalo veselo razpoloženje, vino je sililo v glave, pojavil se je prepir. Med fanti je prišlo do prerekanja. Pokojni Koncilija je pristopil k obtožencu ter ga udaril z roko preko obraza. Obtoženi je Koncilij vrnil tako močno klofuto, da se je slednjemu kol poredila iz mesa kri. Razdražena fanta so drugi pričeli miriti, nakar je obtoženi zapustil gostilniško sobo, ki se nahaja v I. nadstropju hiše, stopil zunaj na hodnik in se tamkaj pod »topnicami« ustavil. Ko je trenutek nato odšel iz sobe tudi Koncilija, se je najprej 10 minut na hodniku zagovarjal s Hanžičevo Albino; z njo skupaj se je potlej napotil po stopnicah v vežo, da bi si tamkaj izpral okrvavljeni nos. V veži je stal obtoženec, ki je Koncilijo klical, čim je prispel mimo, sunil z nožem. Koncilija se je zrušil k tlom, spet vstal ter se poglaval v obtoženca. Ruvala in premetavala sta se še nekaj časa sem in tja, končno pa se je Koncilija na poziv Erzina Cecilije, ki je prihajala iz kuhinje in videla, da Koncilija močno krvavi, odstranil iz veže ter po par minutah umrl.

Obtoženi dejanje prizna, trdi pa, da je to storil v silobranu. Pokojni mu je za življenja, zlasti pa tisti večer žugal, da ga bo zaklal. Tisti-krat je prišel za njim po stopnicah ter ga brez poudarka začel klofutati. Udaril ga je najmanj dvakrat z roko zadaj po glavi, nato pa hitro segel z roko v žep rekoč: »Boš ti crknil ali pa jaz!« Ko je obtoženi to slišal in videl, da sega Koncilija po nož, je segel tudi sam v svoj žep in z njim sunil Koncilijo spredaj v prsa.

Zaslišanih je bilo obilo prič, katere o dejanju samem kakor o njega okoliščinah mestoma bistveno drugače pripovedujejo. Sodni senat je stavil porotnikom po daljšem posvetovanju dvoje vprašanj: prvo glavno vprašanje: glede uboja ter drugo eventualno vprašanje, če se prvo glavno zanika, o prekoračenju silobrana. Prvo vprašanje so porotniki soglasno zanimali; drugo vprašanje so takisto zanimali z 9 glasovi proti trem.

Na podlagi tega krivdoreka je bil Leopold Pogačar oproščen.

Popoldne je porotno sodišče obravnavalo drugi slučaj, zopet je šlo

zaradi uboja.

Obtožen je Tone Škrjanec.

Obtožnica pripoveduje, da sta Tone Škrjanec in njegov tovariš Jože Osolnik hotela letos na pustno nedeljo obiskati posestnika Janeza Čebularja v Hrušici. Ker je bil Čebular na obtoženca ljubosumen, ga ni pustil v hišo. Škrjanec se je radi tega vrnil domov k Tomanu v Hrušici, kjer je stanoval. Popoldne okrog 6 pa se je spet vrnil skozi vas do Čebularjeve hiše, kjer je klical gosposdarja na korajžo. Že prej pa je skozi vas venomer vpil »auf baks!« Pred hišo je žugal, da bo Čebularja s kolom pobil. Prišel je tovariš Osolnik, ki ga je skušal umiriti. Približal se je tudi gosposdar Janez Čebular; čim se je prikazal, da je obtoženi kresnil s smrekovim koltikom po glavi. Mož se je kol zgrudil in onesvestil. V tem stanju ga je hotel Škrjanec še enkrat udariti, pa mu je to zabranil Osolnik s tem, da mu je kol iztrgal iz rok. Škrjanec je nato odšel, za njim še Osolnik. Ta je prvega tolažil in miril. Kmalu sta se oba skupaj vrnila. Čebular je tistikrat še sedel na klopi pred hišo; poravnali so se in nato pili. Od tedaj je Čebular večkrat tožil, da ga boli glava. 21. februarja je legel in umrl. Izvedenci so ugotovili, da so pokojnemu otrpili možgani. Mož je imel na temenu za malo jabolko debelo kepico strjene krvi, ki je tekla iz žilice v možganih. Žilica je počila tedaj, ko je bil Čebular udaren s kolom.

Obtoženi se zagovarja zelo neurejeno, zmedeno, mestoma nesmiselno in pravi, da se ne spominja dobro.

Dokazovanje priča poteka večinoma za obtoženca ugodno. Več prič je navedlo, da je pokojni Čebular zelo mnogo pil; kakšen dan je popil do 3 litre žganja.

Z ozirom na to je predlagal državni tožitelj, da izvedenci ponovno preiščejo truplo pokojnega, da se dožene, kaj je pravzaprav povzročilo njegovo smrt. V to svrhu naj se razprava preloži. Zagovornik istočasno predlaga, naj se obtoženi do prihodnje razprave izpusti na prosto, kar ima stalno bivališče. Oba predloga je sodni dvor sprejel ter je bila razprava ob 7 zvečer zaključena, odnosno preložena.

Celjska porota

Celje, dne 3. junija 1929.

Z nožem v srec.

Danes ob pol 9 zjutraj je predsednik celjskega okrožnega sodišča dvorni svetnik dr. Kotnik otvoril redno poletno zasedanje celjske porote, ki bo trajalo več dni. Prvi dan je bil pred porotniki 26 letni Franc Cigler, po poklicu krošnjar, oženjen, v Miljani rojen ter v Bedno na Hrvaškem

na Ambroževem trgu šte. 7-I (soba 3) ter ondi izjavijo, imajo-li v redu predpisano jezdno in pa konjsko opremo ali ne. Odnosno, če žele, da jim država nabavi sedlo in pod kakšnimi plačilnimi pogoji. Sedlo bo stalo okrog 2000 Din, ki se jih lahko odplačuje v obrokih. Konjeniki, ki bi poleg konja ne imeli tudi pravilne in popolne jezdne in konjske opreme, se prevedejo v kako drugo vrsto narodne vojske.

© **Umrlj se v Ljubljani** v času od 24. maja do 2. junija: Franciška Bizilj, žena posestnika in gostilničarja, 86 let, Pred Škofijo 14; Markovič Marjan, sin tiskarskega čuvaja, 6 dni, Ižanska cesta 61, Serafina Zeschko, zasebnica, 79 let, Erjavčeva c. 4; Antonija Kalmus, žena pečarskega

pristojen. Obtožnica ga dolži hudodelstva uboja. Cigler krivdo v polni meri priznava in pravi, da je dne 30. aprila t. l. prišel s svojim bratom Stanom iz Hranstina v Trbovlje, kjer sta se zvečer znašla z rajnim Izidorjem Stefancom, Stefancom Flisom ter Izidorjem Dukaričem. 1. maja so v Bergerjevi zajtrkovalnici pili. Kasneje so šli v Fortejovo gostilno. Tekom razgovora se je naenkrat razburil Stefan Flis in zagnal proti Ciglerju prazen vrček, vendar ga ni zadel. Skoro istočasno je sunil rajni Stefanec Ciglerja preko mize s pestjo v prsa. Razvil se je spor. Flis je pograbil vrček in ga razbil, dočim je Stefanec s stolom zamahnil proti Ciglerju. Cigler je odšel k drugi mizi, a Stefanec mu je s stolom v roki sledil in hotel vnovič tresniti po njem. V tem je Cigler potegnil žepni nož in ga porinil Stefanu v prsa. Stefanec je izdihnil. Cigler je bil obsojen na 10 mesecev ostrih zaporov.

Zverinski čin nezakonske matere.

Takoj nato je pričela porota razpravljati o strašnem slučaju, ko je po oženjenem posestniku zapeljana žulžinja rodila dete in ga takoj na nečloveški način usmrtila. Je to 37 letna Antonija Zagoričnik iz Zaloga pri St. Petru v Savinjski dolini. Že od leta 1927 je hodila Zagoričnik na delo k sosedu Ivanu Škarfju. Med njima je nastalo nedovoljeno razmerje. Po kakih treh mesecih je Škarfju svojo skrivnost razodela, Škarf pa se je hudoval nad njo in jo prosil, da ga ne sme izdati. Rekel ji je, da si bo že znala pomagati. Dne 3. maja letos je je brenil konj v desno nogo. Zato v nedeljo 5. maja ni šla v St. Peter. Ko so se njeni domači vrnili iz cerkve, je prosila svojo mater, da ji skuha močne črne kave. Odsšla je v klet poleg hleva, kjer je lahko in hitro rodila zdravega dečka. Očila je detetu glavo z neko staro cunjjo, ga z eno roko zgrabila za nožico, z drugo pa za trup in z glavo dvakrat udarila po zidu. Nato je dete zavila v vrečo. Hotela je oditi na parno, a je od slabosti padla. Njen brat Vinko in njena svačinja sta takoj zapazila krvave sledove. Kmalu sta našla umorjenega otroka. Brat Vinko je javil orožnikom. Zagoričnik je orožnikom najprej natvezla, da se je otrek ob prihodni na svet vsled padca na kamen ubil. Ko so ji pa pokazali krvave lise na zidu, je vse priznala. Senal je obsodil Zagoričnikovo na tri leta težke ječe.

Mariborska porota

Prvi dan poletnega zasedanja.

Maribor, dne 3. junija 1929.

Letošnje poletno zasedanje bo zelo kratko; razpisani so samo štirje slučaj in sicer 1 detomor, 2 uboja in 1 umor. Kot prvi slučaj se je obravnaval uboj v Grabrinskem vrhu.

Z NOŽEM.

Zagovarja se danes pred tukajšnjo poroto 22 letni posestniški sin Alojzij Neubauer iz Galuša.

Obtožnica pripoveduje: 21. marca 1929 je v Grabrinskem vrhu več oseb kopalo v vinogradu Josipa Krefta, med njimi tudi obtoženec in brata Stefan in Franc Horvat. Pili so in židane volje so bili. Pri večerji pa je prišlo do prvega spopada med obdolženecem ter bratom Horvat. Položaj se je zaostрил, ko sta se Neubauer in Franc H. sprijela pred hišnimi vrati in je Franc H. poklical Stefana na pomoč. Prišli so se mikastiti in obdelovali, dokler ni obdolženec pobegnil v sobo, kjer si je zavil rokave, pripravil nož in planil na prosto s klicem:

»Sedaj pa bom pokazal!«

Na enem koncu je obležal Franc Horvat, na drugem pa Stefan H., nad katerim je vihtel obdolženec noževno ostrino. Nato sta se Franc H. in obdolženec privlekla v sobo. Obdolženec se je nato podal domov in prinesel obvezo za Stefana Horvata, ki pa je po polnoči 22. marca 1929 podlegel zadobljenim poškodbam — dobil je bil osem ubodov, prerezana je bila celo ena žila odvodnice. Njegov brat Franc pa, ki je ostal pri življenju, je dobil 4 ubode v hrbet, katere poškodbe so ga za najmanj 20 dni ovirale v izvrševanju poklica.

Obdolženec se zagovarja, da je ravnal v silobranu. Posamezne priče so obdolženca precej obremenjevale ter so porotniki potrdili vprašanje uboja z 8, vprašanje težke telesne poškodbe pa z 10 glasovi. Na podlagi tega krivdoreka je bil obdolženec Alojzij Neubauer obsojen na 6 let težke ječe.

DETOMORILKA NA ZATOŽNI KLOPI

V 24. letu je obdolženka Ana Šumenjak; obtožuje se, da je dne 14. januarja 1929 v Savcih zadavila lastnega otroka ženskega spola, s čimer je zakrivila hudodelstvo detomora.

V Zagrebu je služila,

kjer se je seznanila s pekovskim pomočnikom Ludvikom Horvatom. Obdolženka je prispela nato v Maribor, kjer je do 12. januarja t. l. služila pri docentu dr. L. Matku. Omenjenega dne pa se je podala domov. Dva dni nato je porodila. Njena polsestra je nekaj opazila. Šla je v hlev ter iztaknila v gnojni jami mrtvo dete. Mačeha Jožefa Toplak je takoj odhitela h grobarju Francu Marinu pri Sv. Tomažu, ki je takoj opazil na otrokovem vratu znake zadavljenja.

Obdolženka se je zagovarjala v preiskovalnem zaporu na razne načine. Končno je začela obdolženka trditi, da je mogla po porodu padla na otroka in ga nehoti poškodovati, kar je povzročilo otrokovo smrt. Otrokova smrt da je torej nastopila samo radi nesreče. Sodni izvedenci pa ugotavljajo na otrokovem vratu neutajljive sledove zadavljenja.

Med razpravo je bila obtoženka zelo otožna. Pričela je jokati tako, da so jo morali odpeljati iz dvorane. Porotniki so vprašanje detomora zanimali, potrdili z 8 glasovi vprašanje opustitve poziva babice ob porodu. Bila je obsojena na 8 mesecev strogega zaporov. — Obtoženko je zagovarjal odvetnik dr. Bergoč.

Maribor

□ **Nezgod pri delu.** 26 letni delavec Alojzij Dobnik iz Zlatolič, zaposlen pri »Kovini«, je z levo roko med delom tako nesrečno prišel med stroj, da mu je zmeloe štiri prste. Prepeljali so ga v bolnico.

□ **Smrtna kosa.** Umrla sta: Vinko Geršak, prevoznik, stanujoč v Kacijanerjevi 17, star 55 let. Pogreb danes ob 17 na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Franc Schneider, delavec, star 23 let. Pogreb danes ob pol 17 v Pobrežju.

□ **Vincencijske konference** imajo drevi ob pol 19 v franciskanskem samostanu plenarni sestanek. Gre za poglabitev dobrodelne akcije v Mariboru.

□ **Na ustanovnem občnem zboru Rdečega križa v Mariboru,** o čemer je prinesel izbrano poročilo včerajšnji »Slovenski list«, se je izvolil sledeči odbor: dr. Jankovič, predsednik; dr. Leskover in dr. Kukevec, podpredsednika; dr. Zorjan, tajnik; dr. Kovačec, blagajnik; v odbor pridejo nadalje: dr. Juvan, dr. Lipold, dr. Kotnik, dr. Jančič, dr. Cernič, gospa Maistrova, Majcetova in dr. Ravnikova, inž. Zidanšek, Pinter Roglič, Kasper dr. Marin, Voller in Minarik. V nadzorni odbor pa pridejo: dr. Ipavc, dr. Novak in Grčar. — Ob zaključku lepo uspešnega občnega zboru je veliki župan dr. Schaubach poudarjal veliki pomen ustanovitve te eminentno patriotske organizacije v Mariboru ter izrekal željo, da bi novoizvoljeni odbor pri svojem propagandnem delu za R. K. želi čim lepših uspehov.

□ **Klub slov. kat. akad. starešinstva.** V četrtek, dne 6. t. m. ob 20 v dvorani Zadržne gospodarske banke redni mesečni sestanek.

□ **Težko se je ponesrečil na Pobreški cesti** 24 letni strojarski pomočnik Anton Tombo. Brzel je na motornem kolesu v smeri proti Kralja Petra trgu z brzino 40—50 km. V trenutku, ko se je hotel izogniti nekmu dečku, je priletel v obzidje Magdalenskega trga ter obležal v nezvesti in mlaki krvi. Ponesrečenca je nudil najprej prvo pomoč natakcar Srečko Hermann, nakar je ponesrečenca prepeljal rešilni avto v bolnico.

□ **Orlicami!** Radi nedeljskega nastopa se pozivajo vse članice, da pridejo v sredo ob pol 19 v telovadnico.

□ **Ljudski oder v Mariboru** ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 6. t. m. v društvenih prostorih na Koroški cesti 1.

□ **Gibanje na zlezljivih boleznih.** Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata za pretekli teden je obbolelo v mestnem okolišu na škrlatinka osem oseb, od katerih je ena umrla, na šenu pa dve osebi (ena umrla).

□ **Pri nedeljski tomboli,** ki jo je priredila tukajšnja požarna bramba, so imeli srečo in zadeli glavne dobitke: Justina Koper, delavka, (kompletna obleka in perilo); Franc Vodnik, žel. sin iz Počehove (šivalni stroj); Stefan Turin, zagarski mojster (moško dvokolo); Terezija Kovačič, služkinja (gramofon s 5 ploščami) in Slavko Pušeljc, pismonoša iz Selnice ob Dravi (elegantna moška obleka).

□ **Velika škoda,** ki jo je povzročila letošnja izredno ostra zima v vinogradih in sadonosnikih se šele sedaj očituje. Vinogradniki v mariborskih okoliših se glede letošnje trgatve in sadne letine zelo pri- tožujejo ter s skepsjo izražajo. Iz Konjic nam n. pr. poročajo, da je letošnja zima uničila posestniku F. H. celo 45-letno trto, ki je imela l. 1918 kar 1800 grozdov, l. 1922 pa celo 2000 grozdov. S težkimi občutki gledajo naši vinogradniki in sadjarji v bodočnost.

Celje

□ **Proslava desetletnice ljubljanske univerze** se je izvršila v nedeljo na kar najlepši način: s koncertom akademskega pevskega zbora. Strokovno kritiko izpod peresa skladatelja Osterca je prinesel že včerajšnji Slovenski list in čudovita sila Maroltovega zbora bo zaslužila še obilno hvalo v dvoranah in kritikah, ki bodo sledile mariborskemu in ljubljanskemu koncertu. Kar pa daje celjskemu koncertu poseben sijaj, je bila publika, ki sicer v koncertno dvorano redkokdaj zaide; ogromna večina poslušalcev je prišla iz naših kmečkih domov in iz fabrik; in pred to publiko je stopil zbor z gotovo najodobnejšim zborovskim programom, kar jih je kdaj kak slovenski pevski zbor prednašal. Gotovo je bilo mladim znanstvenim delavcem v zadoščenje, da so našli pri poslušalcih popolno odobravanje njihovega dela, da utrejo pot tudi mladi slovenski muziki v oddaljenejšo provinco.

□ **Cvetlični dan državne krajevne zaštite** dece in mladine se vrši v soboto 8. t. m. Prebitek te humanitarne akcije je namenjen izključno ubogim otrokom.

□ **Uradni dan zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okoličje.** Gremij trgovcev Celje naznanja, da se je moral na torek 4. t. m. določiti uradni dan Zbornice vsled neodstranljivih ovir preložiti na torek 11. junija t. l. Vrši se v ravnateljski sobi Prevozne družbe v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7 (carinarnica) od 8. do 12. ure dopoldne. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, ki jih zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se ob določenem času na navedenem kraju zglase.

Cerkveni vestnik

Dravograd. Salezijanski misijon v St. Vidski cerkvi v Dravogradu od 7. do 9. junija 1929. I. Dne 7. junija: ob 8 zjutraj šolska pridiga s šolsko mašo, ob 7 zvečer pridiga za odrasle z litanijami in blagoslovom. II. Dne 8. junija: ob pol 7 zjutraj pridiga za mladino obojega spola s sv. mašo; ob 7 zvečer pridiga za odrasle, litanije z blagoslovom. III. Dne 9. junija: ob 9 slavnostna pridiga na čast častitemu Jenezu Don Boscu s svečano službo božjo; ob 2 pop. pridiga z blagoslovom »Marije, pomočnice kristjanov«, nato litanije z blagoslovom. Dne 9. junija ob 7 zjutraj se bo tudi v glavni cerkvi brala tiha sv. maša, pred katero je spovedovanje po 6 g. salezijanskem patru, istotako tudi zvečer ob 8 in po litanijah.

Najnovejši ofitiji in mašni formularji za praznik presv. Srca Jezusovega (7. junija) in sv. Janeza Eudes (19. avgusta) se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Turistika

Slovensko planinsko društvo opozarja na svoj občni zbor, ki se bo vršil dne 12. junija zvečer ob 8 v vrtnem salonu pri Levu. Dnevni red se popravlja tako, da se bodo vršile samo dopolnilne volitve za izstopivšega enega odbornika in izstopivša dva nadomestna odbornika. V smislu sklepa zadnjega občnega zbora objavlja Osrednji odbor SPD, da se društvene knjige in računski zaključki vsem članom na vpogled med uradnimi urami v društveni pisarni (palaca Kreditne banke IV. nadstropje).

Podružnica SPD za Rogaško Slatino in okolice vabi s tem vse p. n. člane v Rogaški Slatini, Rogatcu Smarju pri Jelšah, Poljanah in drugod, da se udeležijo občnega zbora podružnice, ki se vrši v Rogaški Slatini (gostilna g. Franca Ogrizek pri Sv. Križu) v nedeljo 9. junija 1929 ob 3 popoldne.

Radio

Razstava Radio-Ljubljana

Le malo jih je najbrže med vsemi onimi množicami, ki sedaj stalno valovijo po velesejmi in poleg drugih paviljonov tudi obiskujejo paviljon »K« z radio razstavo, pa da bi pomislili: »Saj niti ni še leto dni, odkar je pričela oddajati ljubljanska radiopostaja in že so tu takšni uspehi, že je tu takšno zanimanje za radio!«

Razstava »Radio-Ljubljana« v paviljonu »K« je prirejena v stilu: lepo, okusno, pregledno. Ne en moment ne prekrči drugega, vsi so povdarjeni v enaki meri in harmonično: propagandni, statistični, pregledni, trgovski in tehnični moment.

Na steni najprej velike diagrami s številkami o radio-gibanju. Barvne ploške sorazmerno s številkami ponašajo delo ljubljanske radio-oddajne postaje. Najprej prenosi. Zvemo, da je Ljubljana dosedaj prenašala 31-krat iz cerkva, 29-krat iz opere, 18-krat iz Uniona, 15-krat od drugod, 16 solistovskih nastopov, 35 dramskih nastopov. Pri glasbi je bil najbolj marljiv radio-orkester: 236-krat je nastopil, ostali orkestri 53-krat, solistovskih nastopov je bilo 46, radio kvartet je nastopil tudi 46-krat, 36-krat je oddajala lahka glasba, dueti so igrali osemkrat. Skoro nič manj ni bilo pevskih nastopov. Solisti so nastopili 19-krat, mešani zbori 37-krat, ženski zbori 22, kvarteti 13, moški zbori 12, dueti 11 in oktet 8-krat. Diagram predavanih z vso zgovornostjo dokazuje kako veliko izobraževalno delo vseh ljubljanskih radio: vseh predavanih je bilo 265, od teh 70 humorističnih, 59 zgodovinskih in zemljepisnih, 34 zdravstvenih, 36 prirodoznanstvenih in 12 propagandnih. Jezikovni tečajji tudi niso malenkost: 58 francoskih, 39 čeških, 65 nemških, 32 srbohrvatskih in 15 italijanskih predavanj. Vse v dobi nekaj več kot pol leta!

Nasproti pa govorijo z diagramov drugačne številke: o naročnih ljubljanskih postajah, med temi se bahari z visoko številko zlasti Ljubljana, dočim se tiščita Dolenjska in Štajerska bolj spodaj, dalje število radio-trgovin v Sloveniji, diagram, ki kaže, kako so se naročniki priglasi v posameznih mesecih. Nazadnje pa še diagram o odstotkih radio-naročnikov v posameznih državah. Kje smo še s svojo šibko poldrugeto desetinko procenta za Ameriko, Nemčijo, Avstrijo!

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 4. junija. 12.30 Akademija trb. osn. šole z naslovom: »Dete očetu Rudarju«. 1. Trbovlje — govor, 2. Rudarska — petje, poje celotni šolski zbor, 3. J. Leban: Rudarjev sinček — deklamacija, 4. Narodni: Moj očka ima konjčka dva, Škrjanček poje žvrgoli — petje, 5. A. Boštele: Trbovlje — deklamacija, 6. Narodni: Gor čez izaro, Pastirček — petje, 7. A. Boštele: Moj oče je bil rudar — deklamacija, 8. Kje so tiste stezice — petje (koroška narodna), 9. A. Holzapflov: Domači grudi — deklamacija, 10. Triglav — petje — 17. Koncert Radio-orkestra: Oscheit: Picador-marš, Strauss: Aquareli, Schreiner: Od Glucka do Wagnerja, Kockert: Uspavanka — 18. Sprehodi okrog Cerkliskega jezera, F. Kunaver — 18.30 Zgodovina Slovencev, prof. Kranjec — 19. Nemščina, ga. dr. Pišternik — 19.30 Naše sosednje države: Italijanski otoki, dr. Bohinec — 20. Vijo-linski večer ge. Fani Brandl iz Maribora: 1. R. Strauss: Sonata Es-dur, 2. Pugnani-Kreisler: Præ-ludium in Allegro, 3. Suk: Pesem ljubezni, 4. Wieniawski: Capriccio — valček, 5. Wagner-Wilheh: ny: Walters Preislied, 6. Smetana: Z domovine — 21. Koncert Radio-orkestra: Fetras: Carmen-mars, Lanner: Romantiki, Herold: Zampa, Čajkovskij: Andante iz 5. simfonije, Friml: Dve češki pesmi, Holzmann: Streljač — 22. Casovna napoved in poročila.

Sport

V nedeljo se je odigralo prvo izločilno kolo za državno prvenstvo. Pri teh tekmah so presenečenja običajna in tudi v nedeljo ni dosti manjkalo do za Zagrebčane neprijetnega presenečenja. V Ljubljani sta se srečala Gradjanski, sedanjí državni prvak in Primorje. Tekma je končala z 3:1 za Gradjanskoga. Primorje je zaigralo pod svojo običajno formo. Od Gradjanskega se je pa gotovo več pričakovalo. V izredni formi je vratar Zagrebčanov naš rojak Mihelčič. Vsa igra obrambe je kazala veliko zaupanje do Mihelčiča. V Zagrebu je igral Hašk proti Hajduku iz Osijeka z mnogo sreče neodločeno z 1:1. Hajduk, ki se v splošnem ni smatral za nevarnega tekmeča, je Haška iznenadil in šele v zadnjih sekundah se je posrežilo Hašku po Wolfu izenačenje. B. S. K. je igral v Belgradu s Pobjedo iz Skoplja. B. S. K. je odnesel naravnost rekordno zmago z 17:2. Jugoslavija je pa v Subotici premagala Sando z 1:0. V tej tekmi se je Sandu splošno pripisovalo več izgledov na zmago. V Splitu sta igrala Hajduk in Slaviya iz Sarajeva. Hajduk je kljub velikim premoči zmagal samo s pičlim rezultatom 2:1.

V Mariboru se je vršil zanimiv nogometni turnir za Olimpijski fond JNS. Igralo se je po 45 minut in po finale. Prva sta se srečala Rapid: Svoboda. Po trdem boju je zmagal Rapid s 3:0. Kot drugi par sta nastopila Maribor in Zelezničarji. Ta tekma je bila izredno zanimiva in je končala kljub podaljškju 2 krat 10 minut z 3:3 neodločena. Zreb je odločil v korist Zelezničarjem, ki so v finalu nastopili proti Rapidu. Rapid je imel lahko stališče, ker so Zelezničarji opovedali. Zmagal je z rezultatom 6:0. V Ljubljani se je še odigrala odločilna prvenstvena tekma v 1b razredu med Svobodo in Reko, ki je, z mnogo sreče končala z 3:2 za Svobodo. Svoboda mora odigrati kvalifikacijsko tekmo z Jadranom za prestop v 1a razred.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Torek, 4. junija: BITKA, red D.
Sreda, 5. junija: IGRA LJUBEZNI, red C.

OPERA.

Torek, 4. junija: Zaprt
Sreda, 5. junija: CIGAN BARON, red B.

Mariborsko gledališče

Torek, 4. junija ob 20 uri: »OCA BOSTJAN«. Ab. C. Kuponi.
Sreda, 5. junija ob 20: RITMICNI PLESNI VECER. Heddy Pečnikova.

Naše dijaštvo

Danes, 4. jan. se bo vršila ob 2 popoldne v Akademskem domu skupščina Akademске Zveze z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Razgovor o počitnicah.
3. Služajnosti.

Apeliram na discipliniranost in zanimanje za važnost dnevnega reda ter prosim, da se skupščine polnoštevilno udeležijo vsi delegati pos. društev ter drugi tovariši!

Anton Hribovič, predsednik.

Zagotovljen uspeh letošnjega ljublj. velesejma

V nedeljo je zabeležil naš velesejem rekordni obisk: 20.000 ljudi, od tega samo popoldne nad 2000 šolarjev. Po vsej državi so legitimacije velesejma razprodane in prodajalci, ki jih je v celi državi okoli 400, urgirajo nove legitimacije. Stanovanjska preskrba je dobro organizirana: hoteli so zasedeni, oddane so sobe tudi v privatnih stanovanjih in celo v spalnih vagonih prenočujejo obiskovalci, večje skupine šolarjev in izletnikov pa v šolskih telovadnicah. Tako rekordnega obiska že dolgo nismo beležili.

Poslovno življenje na velesejmu se vedno bolj razvija; sklenjenih je bilo več kupčij v kmetijskih strojih, katerih razstava je izredno bogato založena in je nje obisk vsem kmetovalcem priporočati. Tudi razstavljeni perutnina je že vsa prodana. Tudi v ostalih strokah imamo beležiti za-

ključke tako predvsem v strojih. Pohištvo je dobilo naročila tudi iz drugih pokrajin naše države, kakor so se obiskovalci iz drugih pokrajin zelo zanimali tudi za vozove.

Med odličnimi obiskovalci sejma je bil v nedeljo avstrijski poslanik v Belgradu minister Floennies, ki si je v spremstvu ljublj. avstrijskega generalnega konzula Pleinerta in rav. dr. Dularja ogledal velesejem ter se o njem zelo pohvalno izrazil. Nadalje je obiskal sejem ravnatelj osješkega sejma Hugo Houda in napovedan je obisk funkcionarjev zagrebskega sejma. Pozdravil je pismeno ljubljanski velesejem tudi kmet. minister dr. Franges.

Stalno vsak dan si ogleda velesejem tudi več šol; za danes je napovedan obisk trgovske visoke šole iz Zagreba.

Gospodarstvo

Uspeh proračunskega l. 1928-29

Sedaj imamo objavljene podatke o neposrednih davkih v preth. proračunskem letu 1928-29.

Po proračunu 1928-29 je bilo predvideno: 7099.7 milj. Din fiskalnih dohodkov od neposrednih davkov, posrednih davkov in presežkom monopolskih dohodkov. Sedaj so objavljene podatki o dohodkih države od: carin, neposrednih davkov in monopolov. Iz vseh podatkov se vidi, da je konzumna, oz. kupna moč našega naroda v kampanji 1928-29 padla. Omeniti pa moramo tudi zastoje zaradi izredno hude zime, ko je zaradi zastoja v prometu nastal tudi zastoj v trgovini in so carinski dohodki februarja mes. t. l. znatno padli.

Sicer pa izkazuje te statistike v milj. dinarjih):

Monopoli:			
fakt. dohodki	1927—1928	2378.3	
fakt. dohodki	1928—1929	2313.0	
proračun	1928—1929	2395.6	
Carine:			
fakt. dohodki	1927—1928	1889.8	
fakt. dohodki	1928—1929	1582.4	
proračun	1928—1929	1654.9	
Trošarine in takse:			
fakt. dohodki	1927—1928	1811.0	
fakt. dohodki	1928—1929	1836.9	
proračun	1928—1929	1868.2	

Opažamo zlasti občutno nazadovanje carinskih dohodkov: tako so znašali n. pr. dohodki v februarju letos 95.2 milj. napram 132.7 milj. Din v februarju lani, nadalje pa zlasti v jeseni 1928 napram 1927. Tudi monopolski dohodki so manjši tako napram prejšnjemu uspehu kakor tudi napram proračunski svoti.

V skupini trošarin in taks moramo ugotoviti, da je državi dohodek od taks napredoval od 720.6 na 749.9 milj. Din od 1927-28 na 1928-29, zaostaja pa še vedno za proračunom, ki je znašal za leto 1928-29 813 milj. Din. Trošarine pa so dale 1927-28 1090.4 milj. Din, 1928-29 1087 milj., proračun za 1928-29 pa je znašal 1055.2 milj. Din.

Konferenca naših borz. Kakor smo že poročali, se je pretekli teden vršila konferenca naših borz v Belgradu, na kateri je ljubljansko borzo zastopal njen tajnik dr. M. Dobriša. Na konferenci so pretresali predvsem vprašanje novih ušanc za trgovanje z žitom, nadalje vprašanje ležarine, ki so jo povzročili snežni zameti, oz. odškodninska odgovornost železnice. Razpravljali so nato o različnih zakonskih projektih, ki se tičejo poslovanja borz. Nadalje je konferenca predložila prometne ministru dr. Korošcu spomenico, v kateri se prosi, da rok za refakcije pri izvozu žita in moke podaljša čez 1. junij, ker dosedanje tržne razmere niso dovolile izkoriščanja teh ugodnosti.

Borza

3. junija 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so popustili tečaj Berlina, Londona in Trsta, dočim sta se devizi Praga in Dunaj učvrstili. Promet je bil znatno, zlasti v devizah Praga, Berlin in Curih. Privatno blago je bilo zaključeno edino v devizi Trst, dočim je v ostalih devizah intervenirala Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

1. junija 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 3. VI.
Amsterdam	—	2287.75	—	—
Berlin	1355.50	1358.50	1357.—	1357.75
Bruselj	—	791.12	—	—
Budimpešta	—	992.60	—	—
Curih	1094.40	1097.40	1095.90	1095.90
Dunaj	798.12	801.12	799.62	799.56
London	275.68	276.48	276.08	276.14
Newyork	—	56.81	—	56.81
Paris	—	222.58	—	—
Praga	168.26	169.06	168.66	168.63
Trst	296.75	298.75	297.75	297.80

Prireditve in društvene vesti

Sv. Benedikt v Slov. gorah. Naše novo gasilno društvo priredi dne 9. junija t. l. izlet k Ne-govi. Tam priredi v grajskih prostorih krasno igro v štirih dejanjih. Gasilci in prijatelji gasilstva, pridite ob blizu in daleč! Vljudno vabi odbor! Začetek točno ob 8 popoldne.

Ustanovitev Rdečega križa v Marenbergu. V torek 4. junija t. l. ob 8 zvečer se vrši v hotelu Lukas v Marenbergu ustanovni občni zbor krajevne odbora Rdečega križa za Marenberg in okolico. Letna članarina znaša 30 Din. Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa odpošlje na to ustanovitev delegata, kateri bo delovanje te humanitarne organizacije obrazilo.

Prostovoljno gasilno društvo Verd priredi dne 9. junija veliko vrtno veselico z zelo peštrimi sporedom. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Poizvedovanja

Rečna služkinja je na izprehodu z otrokom na potu iz Tivoli mimo Figovec do Sv. Petra ceste zgubila igračko punčko v zeleni obleki. Ker bi morala škodo sama poravnati a nima sredstev, prosí najditelja, da bi jo vrnil na uredništvo lista.

Za duha in srce

Pisateljsko udejstvovanje blaženega Janeza Bosca

Nepregledna je vrsta spisov blaženega Janeza Bosca, ker je marljivi organizator in praktični vzgojitelj vključil svoji velikanski zaposlenosti našel še vedno časa, da kaj napiše. Ker pa so njegovi manjši spisi raztreseni po revijah, listih in lističih, je skoro nemogoče poznati vse njegovo slovensko delo. »Societá Editrice Internazionale« v Turinu pripravlja izdajo nove zbirke spisov blaženega Janeza Bosca, toda najvažnejša njegova dela so posvečena vzgojnemu problemom ter predstavljajo v vzgojnem slovtvu vsaj tako važne in znamenite mejnike kakor Pestalozzijska, Froebelova in Feersterjeva, čeprav se nikomur ni zdelo umestno napraviti to primero. Resnica je, da je Boscovo vzgojno delo rodilo gotovo več človeško pomembnih uspehov, ker se je s se večjo vno posvetil praktičnemu izvajanju svojih nauk kot teoretičnim dognanjem. V načelnem in temeljnem pogledu so pa njegova vzgojna sredstva naprednejša kot vzgojna načela v marsikateri inče moderno urejeni državi dandanašnji.

Najvažnejša vzgojna dela blaženega Janeza Bosca so: Regolamento dell'Oratorio festivo de San Francesco di Sales (1852), Ricordi confidenziali ai direttori (1863), Il Giovane provveduto (1847 — najznamenitejši delo!), Regolamento della Societá di Mutuo Soccorso eretta nell'Oratorio di San Francesco di Sales, Torino, Speirani 1850. — Od didaktičnih spisov je objavil najprej Cerkevno zgodovino (Storia ecclesiastica 1845), nato Zgodbe Svetega Pisma (Storia Sacra, 1847, — te knjige je do danes izšlo več kot milijon izvodov), leta 1856. pa Storia Universale della Chiesa ter Storia d'Italia. Zlasti je pa opozoriti na njegove prekrasne življenjepise, izmišljenih in resničnih oseb, med katerimi je življenjepis mladeniča »Domenico Savio« najznamenitejši. Važna je tudi njegova izjava, na podlagi katere je soditi kritično tudi njegovo slovensko delo: »Ne pišem za izobražene ljudi, ampak v prvem redu za neizobražene in za dečke. Kjer morem ljudi, o katerih pišem, pohvaliti, jih pohvalim; kjer bi pa imel povedati kaj slabega o njih, molčim. Če bi s pripovedovanjem nečestnega in slabega dejanja skali vero kake preproste duše, ali bi ne bilo to prav tako, kakor da jo navajam k zmoti?...« s. 8.

Janko Glaser: Čas - kovač

(Maribor 1929. Samozaložba.)

Deset let je od »Pohorskih poti«. Glaser jih odštimal ni zapustil. Vedno znova jih srečujemo v njegovih pesmih, ker one so v njem in on v njih. Eno je z njimi. Zato ni čuda, da je v pričujoči zbirki več »pohorskih poti« kot »časa — kovača«. In bi si lastila ta zbirka bolj opravičeno naslov »Pohorske poti«, kot prva njegova. »Čas — kovač« je razdeljen v štiri dele. Prvemu in četrtemu delu je vir Pohorje, drugemu odnosi do rodbine, tretji pa je nekam filozofski in najmanj — njegov. Najsilnejši — ker enostaven in pristen — je v prvem in četrtem delu zbirke, v »pohorskih poteh« »Časa — kovača«. Tam je neizčrpno bogat, ker mu je duša tam. Zagradi. Glaser je pristen lirik, prirodnočustven, ki mu je vsako neemocijalno ustvarjanje tuje, tako silno čustven, da mu mestoma utone misel, — prešibka za razburkano morje čustvenosti. Zato tudi ne učinkuje tretji del zbirke, tako elementarno kot prvi in zadnji. Kdor čita pesmi s srcem, izključno le s srcem, boš hvaležen, da nam je Glaser dandanes, ko preživlja slovenska lirika morda svoje najbolj žalostne čase, ko že ne vemo skoro več, kaj je iskrenost in pristnost, — poklonil zbirko pesmi. Poudarjam: pesmi! Kajti v poslednji čas smo dobili toliko verzov, da ne vemo več, kakšna je pesem. — Jezik v »Času — kovaču« je lep in preprost. Morda pesnik mestoma le preveč forsira štajerski naglas na škodo lepote pesmi. — Oprema knjige (Mariborska tiskarna) je brezhibna. Na kratko: Bela vrana — med današnjimi pesniškimi zbirkami — kujiga, ki ne razočara. Danilo Gorinšek

»Sveta maša.« Izdal konzorcij »Križac«. Ljubljana, 1929 XIV + 48 str. — V založbi »Križac« je izšel pravkar zelo ličen liturgični molitvenik. Ob-sega ordinarij missae v latinskem in slovenskem jeziku, tiskan je v dvobarvnem tisku in je prvovrstno opremljen. Prirejen je s posebnim ozirom na recitirano mašo. Cena v platno vezanemu izvodu je 12 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Bronasti kip Gregorja ninskega, najnovejša mojstrovina Meštroviča, je v razloženem stanju dopel v Split. Kip je ogromen. Kam ga bodo postavili, je še vprašanje, ker se je radi tega vnela ljuta pravda. Mons. Bulić se z vsemi silami brani, da bi se kip postavil pred slavni Dioklecijanov peristil, ker bi v svoji ogromnosti peristil in pogled nanj popolnoma zastrl, oziroma pokvaril. Tudi mi smo tega mnenja. Vendar bi kazalo sklicati nekaj domačih in inozemskih umetnikov in poznavalcev (saj je na lepoti Dioklecijanovega Splita interesiran ves kulturni svet), da izrečejo svoje mnenje. Po našem mnenju bi Gregor ninski že po svojem simboličnem značenju spadal na obalo s pogledom daleč na morje.

Peti kongres mednarodne lige za sodobno vzgojo. Od 8. do 21. avgusta 1929 se bo vršil v Elsenerju na Danskem peti kongres lige za sodobno vzgojo. Glavni tema kongresa je: Sodobna psihologija in sodobni šolski pouk. Kongres bo spremljala razstava, ki jo priredi Skandinavija. Razstava knjig bo podala pregled vseh aktualnih knjig sveta. Liga je bila ustanovljena leta 1921. v Calaisu. Centrala je v Londonu: The New Education Fellowship, 11 Tavistock Square, London. —ab.

Mednarodna zveza intelektualnih delavcev. Nedavno se je vršila v Parizu seja ekssekutivne mednarodne zveze intelektualnih delavcev. Dnevni red je obravnaval: 1. Vprašanje brezposelnosti intelektualcev in 2. ugotovitev tajnosti produkta. Sklenjeno je bilo, da se vrši letošnji sedmi kongres na Nizozemskem od 23. do 26. septembra 1929. Za predsednika zveze je bil izvoljen M. L. Vandenstra, predsednik nizozemske asociacije in za njegovega namestnika M. Niilo A. Mannio, finski zunanji minister. —ab.

Mednarodna zveza intelektualnih delavcev. Nedavno se je vršila v Parizu seja ekssekutivne mednarodne zveze intelektualnih delavcev. Dnevni red je obravnaval: 1. Vprašanje brezposelnosti intelektualcev in 2. ugotovitev tajnosti produkta. Sklenjeno je bilo, da se vrši letošnji sedmi kongres na Nizozemskem od 23. do 26. septembra 1929. Za predsednika zveze je bil izvoljen M. L. Vandenstra, predsednik nizozemske asociacije in za njegovega namestnika M. Niilo A. Mannio, finski zunanji minister. —ab.

Sveta življenje in vrvenje

Špijon v generalnem štabu

Nova „Redlova“ afera na Češki.

Po golem slučaju je prišla praška policija na sled špijonaži, ki po svojem obsegu in svoji nevarnosti v mnogem spominja na znano Redlovo afero pred vojno.

Na vojaškem letališču pri Ubeliju je opazil službujoči orožnik v sredo popoldne v čakalnici, kjer se vrši tudi carinski pregled, da je neki potnik pozabil aktovko. Ko je orožnik aktovko obrnil, da najde eventualni naslov lastnika, je zapazil, da je bil v ključavnici aktovke priprt neki papir. Odlomki iz besedila so kazali na to, da se tičejo papirji češkoslovaškega vojnega ministrstva. Aktovko so nato uradno odprli in ugotovili, da gre

za strogo rezervatne vojaške podatke.

Letalo, s katerim se je lastnik izgubljenega aktovke odpeljal v Dresden, je odletelo ob 16 ter dospelo v Dresden ob 17.25. Že ob 18 je prišlo na letališče telefonično vprašanje iz Dresdenu, če ni kdo našel aktovko. Po naročilu, med tem že o vsem dogodku obveščene vojaške oblasti, je odgovoril službujoči uradnik, da se je aktovka našla in da jo dobi lastnik v pisarni letalske družbe v Pragi, ker se pisarna na letališču ob 6 zapre.

Ob 11 zvečer je nato privozil pred glavni portal pisarne letalske družbe avto, ki je imel nemško evidenčno številko. Gospod, ki je iz avta izstopil, je potkal pri hišniku in ga prosil, da mu izroči aktovko. Od policije že naučeni hišnik je gospoda vljudno zaprosil, da vstopi, ker mu sme aktovko izročiti uradnik le osebno proti potrdilu. Gospod je vstopil v pisarno, kjer sta ga aretirala dva detektiva.

Med tem pa je bil aretiran tudi šofer, ki je izjavil, da je bil najet od neznanega gospoda in da ima dobiti za vožnjo 220 mark. Ko

so njegov voz temeljito preiskali, so izpustili šoferja in avto.

Aretiranec je skušal v začetku zaslišanja dopovedati, da je prišel po aktovko le, ker ga je naprosil njegov trgovski prijatelj. Ta zagovor pa ni držal, ker so kmalu spoznali aretiranca in ugotovili, da je aretiranec oficir, v čigar pisarni so se razmnoževali važni vojaški dokumenti.

Kako se je vršila špijonaža.

Špijon sam ne pripada častnikom generalnega štaba. Imel pa je priliko spoznati važne vojaške tajnosti deloma radi tega, ker so se nekateri razmnoževali v njegovi pisarni, deloma pa radi tega, ker je bila njegova pisarna v neposredni bližini železnih blagajen, v katerih so bili shranjeni mobilizacijski načrti. Vse kaže, da si je špijon z voščeni ali milnimi odtisi oskrbel ponarejene ključke.

Ugotovljeno je, da je špijon v zadnjih dveh letih izredno pogosto prošil v ponedeljkih in dneh po praznikih za službo prost dan. V dneh, ko ni bilo dela v pisarni, si je špijon »izposodil« načrte in jih na dan svojega povratka položil na njih mesto.

Ker more moderna fotografija v par urah fotografirati na stotine strani, je verjetno, da se je špijon tega sredstva posluževal in da je fotografiral vse dokumente.

Kako dolgo se je aretirani častnik bavil s špijonažo, ni gotovo, zaenkrat je ugotovljeno le to, da je v maju mesecu odpotoval v letalu dvakrat v Dresden in enkrat v Berlin.

Špijonaža afera je naravno vzbudila v vsej češki javnosti največjo pozornost. Mnogo se ugiba o dalekosežnosti afere, zlasti pa se naglašja, da bo morala češkoslovaška vse mobilizacijske načrte spremeniti.

Še preko groba in napisal je o njej prekrasno knjigo, v kateri pravi: »Če je človek prišel k njej, je bilo tako, kakor bi bil iz viharov valov prispel v varen pristan, kjer vode mirujejo in se bregovi smehljajo...«

Seveda pa je ta romantična duševnost le ena stran Macdonaldove osebnosti. Kajti Macdonald je Škot, a ta narod je svet vedno presenečal z velikimi nasprotji svojega razvoja. Škoti so do blaznosti vdani kraljem, toda obenem so uporniki, ki si vedno zopet dajo duška in se za nobeno ceno nočejo odreči svoji samostojnosti. Škoti so dali Angliji največje filozofe in narodne gospodarje, Škoti so najhladnejši in najtreznejši trgovci, a so dali človeštvu tudi pesnika Walterja Scotta in Burnsja. Tako tudi Macdonald združuje v sebi velika nasprotja. Rodil se je kot sin revnega kmeta v majhnem ribiškem gnezdu. V London je prišel brez beliča v žepu; sam pripoveduje: »Ko sem prišel v mesto, nisem poznal žive duše. Zavidal sem dečke, ki so prodajali časnike in z velikim spoštovanjem sem se oziral na tramvajske sprevodnike; srečnega sem se štel, ko sem nekaj časa s pisanjem naslovov ponoči zaslužil po deset šilingov na teden. Ko sem prvič prejel 15 šilingov, se mi je zdelo kakor lepe sanje, kajti s tem se nisem mogel samo hraniti in oblačiti, marveč sem si tudi prihranil potrebni denar, da sem mogel obiskovati razna predavanja in institute na Londonskem koležu in še mi je toliko ostalo, da sem mogel počitnice prebiti na Škotskem.«

Glavna hrana je bil znameniti »porridge«, ovsen močnik, ki je Škotom to, kar je bila »črna juha« Spartancem. Delal je od štirih zjutraj do enajstih ponoči. Pa še bi bilo morda šlo veliko javno življenje neopazeno mimo njega, ako ne bi ga bil spoznal neki



Voditelji angleške delavske stranke. Zgoraj: Snowden, Mosley, Henderson, spodaj: Thomas, Ponsoby, Clynes.

liberalni poslanec in ga sprejel za zasebnega tajnika.

Revno pokolenje in skromna mladost pa nista zapustila na Macdonaldu nobene zunanje sledi. Ne imenujejo ga sodruga, marveč mu pravijo: right honourable James Ramsay Macdonald, ki se najnatančneje drži vseh predpisov in tradicij, ki določajo zunanje življenje angleškega vodilnega državnika.

Macdonald neupogljivo stremi za svojimi političnimi cilji, toda nikdar ne sili z glavo skozi zid in o marksizmu pravi, da je izmišljena zapečarska učenost. Iz lastnega opazovanja pozna Indijo, Avstralijo, Kanado, Novo Zelandijo, Balkan, Južno Rusijo in seveda zapadno Evropo. Že je napovedoval in je čisto gotovo, da bo tudi topot prilil svojemu političnemu vinu dobršen del vode, toda eno je gotovo: Če bo Macdonald vodil angleško politiko, jo bo vodil kot prijatelj šibkih, kot zaščitnik stiskanih.

Naročen tat

Francoski poslanik v Londonu objavlja v listu »Times« mičen doživljaj. Na nekem banketu je govoril z visokim angleškim častnikom o raznih tatvinah in dejal, da so pariški tatovi brez dvoma najspretnejši na celim svetu. General je bil mnenja, da londonski dolgoprstneži prav nič ne zaostajajo za inozemskimi in je stavil s poslanikom, da bo naslednji dan med obedom, ki se bo vršil pri generalu, poslaniku ukradeno nekaj, kar bo imel pri sebi.

General si je za drugi dan »naročil« v Scotland Yardu najbolj spretnega tatarja, ki ga imajo zoprtega. Obkleli so ga v livrejo, general mu je dal natančna navodila in mu obljubil, da ga bo priporočil v pomiloščenje, če bo svojo nalogo dobro napravil. Poslanik je označil svojo uro kot predmet, ki naj ga tat ukrade. Tatu je bilo naročeno, da mora dati generalu gotovo znamenje, ko bo izvršil svoje delo. Še preden so prvič odnesli krožnike, je general vprašal poslanika, koliko je ura. Ta je segel v žep in med splošnim smehom privlekel iz žepa — repo. Segel je še v druge žepove in ugotovil, da mu manjka tudi — zlata cigaretna doza; celo njegov prstan je izginil.

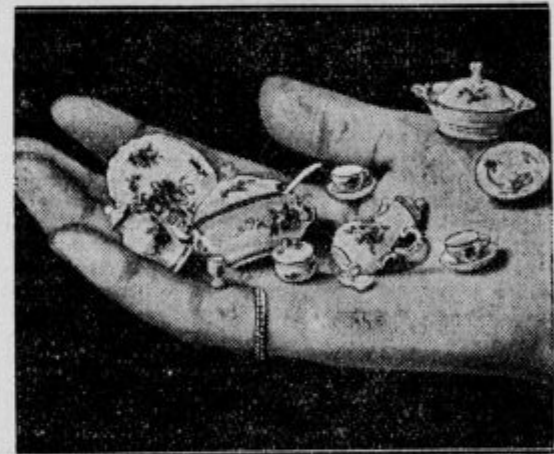
Poklicali so tatarja in general Jefferson mu je ukazal, da zopet vrne ukradene predmete. Zelo se je pa začudil, ko je tat predložil kar dve uri, dva prstana in razne druge predmete.

Dolgoprstnež je tudi generalu ukradel vse dragocenosti, ki jih je imel pri sebi.

S tem bi se ta zgodba lahko končala in generalova trditev, da londonski tatovi ne zaostajajo za pariškimi, bi bila pravilna, ampak na splošno presenečenje se je pozneje dognalo, da je bil naročeni tat rojen — Parižan.

Če hoče za mrtvega proglašeni postati zopet živ

Lenard Hermion, lastnik farme v Kanadi, je pred petindvajsetimi leti izginil in zapustil svoji ženi in trem otrokom svojo farmo, ki pa takrat še ni posebno prospevala. Ker je bila žena zelo pridna in sposobna, se je farma lepo razvila. Pred dvema letoma so bile predpisane objave, da se tako dolgo pogrešani proglašajo za mrtvega, razglašene in nekega dne je sodišče Lenarda Hermiona črtalo iz seznama živih. Žena je postala prava lastnica farme.



Najmanjša namizna posoda iz porcelana.

Pred kratkim pa je Lenard Hermion pisal svojemu bratu, ki biva v Pattersonu in ga vprašal, če njegova družina še živi. O letih, ki jih je preživel ločeno od svoje družine, ni ničesar pisal. Brat mu je odpisal, da so njegova žena in trije otroci živi in zdravi ter da se dobro počutijo, vendar pa da je on v sodnem aktu zapisan kot mrtve. Hermion je vnovič pisal svojemu bratu in izjavil, da nikakor ni mrtve, o čemer se bo mogel kmalu sam prepričati, ker bo s prvim vlakom odpotoval k bratu. Res se je toliko časa pogrešani Hermion pripeljal v Patterson in prosil tamkajšnje sodnike, naj ugotovijo njegovo identiteto in prekličejo proglašitev za mrtvega. Ampak gospod Lenard Hermion ni mogel tako hitro postati živ. Njegova soproga je namreč postala njegova najhujša nasprotnica in želi, da njen mož ostane mrtve. Sedaj je Hermion začel proti svoji ženi civilno pravdo, da bi zopet postal živ...

Bele miške v medicini

Drobne bele miške igrajo v medicini in še drugih znanstvenih strokah veliko ulogo, ker jih uporabljajo za razne poizkuse. Tako goje bele miške tudi na psihiatričnih klinikah za zdravljenje paralizikov. Mišji vzbrigajo klinice malarije. Bolezen se razvije in žival dobi visoko vročino; vsa nemirna bega po stekleni posodi, v kateri je zaprta. Miš nato omotijo s kloroformom in ji z injeckijsko brizgalnico izsesajo iz srea z malarijo okuženo kri do zadnjega kapljice. To kri vbrizgajo potem paraliziku, ki oboli za malarijo, pri tem pa ozdravi od strašne paralize. Ne vselej, seveda! — Mrtvo miško, ki je morala umreti, da bi živel človek, polože za 24 ur v močno, sublimatno raztopino, ki uniči še morebitne zaostale malarčne klice, nato pa miško vržejo v smeti. Uboga bela miška!

James Ramsay Macdonald



Mož, ki bo najbrž prej ali slej prevzel vodstvo usode velikega angleškega naroda, na prvi pogled ni lep v vsakdanjem zmislu. Njegov rjavi obraz in strumna postava nista nič silnega, nič izrednega. Toda odkrito in umetniško jasno čelo, obkroženo s sivimi, valovitimi lasmi, človeka takoj prevzame, takoj brez pridržka zaupamo tem resnim, globoko ležečim očem, ki se v njih zrcalita strast in mnogotera bol. Takoj zaslutimo: človečnost je temeljna poteza tega moža.

Nekoč je v zasebnem krogu tekkel pogovor o vlogi, ki jo je igral lord Cushendun v Zenevi. Posetniki so pričakovali, da bo Macdonald z ogorčenjem ožigosal zadržanje tega svojega zagrizenega političnega nasprotnika. Macdonald pa je rekel z glasom, ki je razodeval pritajeno bol: »Ta mož je izgubil svojo ženo in tega ne more preboleti; dasi ne soglašam z njim v nobeni smeri, vendar vem, kaj se to pravi...« Kje bi se še našel političen voditelj tolike sile in veljave, ki bi kot opozicionalec o svojem najostrejšem političnem nasprotniku z globokim sočutjem izjavil: Ta mož je izgubil svojo dobro ženo in tega udarca ne more preboleti? Tu se odkriva najnotranjše človekovo bistvo, tolika naravna višina, da je nobena malenkostna zloba ne more doseči.

Ramsay Macdonald je pač sam izgubil svojo ženo: lepo in tako dobro Margaret Gladstone, nečakinjo lorda Kelvina, hčer slavnega kemika, s katero sta skupaj organizirala Labour Party, ženo, ki ga je tešila v stiskah prvih let, ki mu je rodila pet otrok, med temi hčerko, ki vodi sedaj očetov dom, in sina, ki bo očetovo stvar podpiral kot poslanec v parlamentu. Macdonald je ostal svoji ženi zvest



Volitve na Angleškem so odločile mlade ženske, ki so po veliki večini volile delavsko stranko. Na sliki vidimo skupino mladih deklet, ki gredo volit.

Pri nas kupljena dvojna
cela srečka štev. 88.511
je zadela dne 1. junija t.l.

dvakrat po Din 300.000
to je
600.000 Din

Bankovno komanditno
društvo

A. Rein i drug, Zagreb

Gajeva ulica 8
Trg Kralja Tomislava 17
Preradovičev trg 5

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Kuharica

priletna, vajena gospodinjstva, želi mesta. Najraje bi šla h gospodu duhovniku ali lajku ali kot pomoč pri gospodinjstvu, v mestu ali na deželi. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Zanesljiva«.

14 letna deklica

išče mesto v trgovini. Prednost v Celju. Naslov pove upravo »Slovenca« št. 6085.

Organ. in pevovodja
želi mesto v večji občinski pisarni za dobo 1—2 mesecev. Najraje k mnogemu in različnemu delu. Ponudbe na upravo pod št. 6086.

Službodobe

Kleparški pomočnik
samostojen, več stavbinskega in galanterijskega kleparstva, se sprejme takoj. Prevzame tudi lahko urejeno delavnico. Pogoji po dogovoru. Predpogoji: zanesljiv in dober delavec. — Isto podjetje takoj sprejme 2 ključavničarska pomočnika za stavbinska dela. Dopise upravi »Slovenca« št. 5986.

Več dobrih zidarjev

za notranja dela pod streho se sprejme na zgradbah nove šole v Novem mestu in hotela Miklič v Ljubljani.

Mizar. pomočnika
dobrega, sprejem. Ivan Mrhar — Stanežič pri St. Vidu nad Ljubljano.

Mizarski pomočnik
dobro izvežban, zanesljiv, se sprejme takoj. Oskrba v hiši, nastop takoj. Jožef Sitar, strojno mizarstvo, Križe, Gorenj.

Prodamo

Puhasto perje
kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemičar čistilna perja, Zagreb, Hlica 82.

Čebelarjem
se nudi ugodna prilika za nakup lepega ulnjaka za 30 A.-Z. panjev. Poizve se pri župnem uradu Sela pri Kamniku.

Prodajam
v popolnoma dobrem stanju dvovprežni ali enovprežni železni gepelj ter mlatilnico z vso opremo za mlatev. Več se poizve pri lastniku: Zupančič Ivan, posestnik, Gabersko, Trbovlje 2.

Bencin - motor
5½ KS, in gepelj, se takoj prodaja, vse novo, zaradi naprave močnejšega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5992.

Otroški voziček
dobro ohranjen, se prodaja poceni. Studenci pri Mariboru, Ciril-Metodova ulica 6.

Harmonij
12 reg., v dobrem stanju, se prodaja. — Dobrajc, Maribor, Frančiškanska 21.

Košnja, ozir. travnik
naprodaj. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 6105.

Lepega psa
leto starega, srednje velikosti, s črnimi in belimi pikami, prodam po dogovoru. — Naslov pove upravo »Slovenca« št. 6103.

Motorno kolo
Puch s prikolico prodaja Florjančič - Dunajska c.

Kupimo

Kupim
hrastove hlode. — J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Objave

Pozor!
Velika razstava slik in okvirjev na velesojmu — Paviljon H št. 439. — A. KOS, Ljubljana, Mestni trg 25.

N. Sadlucky
Hirosof, grafolog, sprejema vsak dan od 9—12 in od 14—19: Celje, Hotel »Evropa« št. 14. Ostane v Celju še do 8. junija.

Stanovanja

Sobo išče
v sredini mesta boljši gospod. Ponudbe upravi Slovenca pod »Doktor«.

Prileten zakonski par
brez otrok išče sobo, kuhinjo in pritlikline za julij ali avgust. — Prijave na upravo »Slovenca« pod »Nujno« št. 6087.

Stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritliklin, se odda za avgustov termin na Miklošičevi cesti. Pojasnila pri advokatu dr. Frišanu, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4/L.

Soba

novo meblirana, v centru s separiranim vhodom in električno razsvetljavo — se odda takoj boljšemu gospodu. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 6106.

2 lepo opremlj. sobi
se oddata od 15. junija v sredini mesta mirnemu in solid. gospodu. Ogleda se od 10 do 12. Gledališka stolba 1—3, I. n. pri gospej Kirbisich.

Prazna soba

velika, se odda. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 6090.

Vnajem

Trgovski lokal
iščem. Najraje na Mestnem trgu, Starem trgu ali Florjanski ulici. — Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 9.

Posestva

Hiša se prodaja
enonadstr., podkletena - lokalni za trgovino, gostilno, kavarno ali pekarno. — Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Prometno 300.000«.

Kupim hišo
odnosno stavbno parcelo ali vzajem v najem hišo ali stanovanje: 3 sobe in kuhinjo, in sicer: v Sevnici kolodvor — trg, Krško-Videm ali Brezice kolodvor — mesto ali v večjem trgu ali mestu Slovenije na prometni točki, pripravno za fotografsko obrt. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod šifro »Fotograf« št. 6084.

Pritlično hišo

v Ljubljani ali bližnji periferiji z dvoriščem, pripravnost za obrt, kupim takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pritličje«.

Domačija

hiša, čez 500 m² vrta, z dobro vodo, 3 postaje na Gorenjsko, se ugod. prodaja za 25.000 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6089.

Denar

Posojilo!

Kateri denarni zavod da posojila 25.000 Din na posestvo in gostilno, ker sta poleg dva dobra žiranta; odplačevanje vsak mesec 5000 Din. Ponudbe pod značko »Dobro vpeljeno« na upravo lista.

Mali oglasi v Slovencu
zajamčijo najpopolnejši uspeh

Pouk

Šoferska šola
prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovniški teoretičen pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Razno

Kašo,
vedno svež oddaja na dobelo veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Foto-Holynski
Ljubljana, Dunajska cesta 6. — Solidno delo — Nizke cene!

Vsakovrstno

zlatu kupnje

po najvišjih cenah.
CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Za birmo

Fotografski atelje novo otvoren; najmodernejši aparati, najnovije svetlobne naprave. — Foto Meyer, Maribor, Gospodarska 39.

Dnevnik Slovenec
najbolje informirani list!

Fotograf. potrebščine
in vsakovrstne aparate, tudi na obroke, kupi pri strokovnjaku. Fotografsko specialno podjetje: Meyer, Maribor, Gospodarska 39.

žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in dr. tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Gostilničarji,
pozor!

Prvovrstne domače in ovske salame, kakor tudi najfiniši polemendolski sir se dobi po solidni ceni pri L. Buzzolini, delikatesna trgovina, zraven

Klavirje

in pianine izposojuje in prodaja najceneje in na obroke Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5, v bližini Glasbene matice.

Pozor kupci

novih koles! Ako se jih javi 10 kupcev, preskrbimo kolo vsake znamke pod ceno, 250 Din popusta. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kolo 5990«.

Znojenje nog, trdo kožo, ozeblino, svrab in pekoče podplate in kurje oči izleči v 2—3 dneh
FEBRUUM APARAT
patentiran v vseh kulturnih državah.
Cena Din 50 po poštenu povzetju Din 65.
Glavno skladišče za Jugoslavijo:
Stara Salvator apoteka, Osijek L.
kamor je treba tudi poslati naročila.

Čas je zlato!
Pred nakupom ogledajte si veliko izbiro po najnižji ceni.

Dvokolesa raznih modelov.
Motorjevi vozički.
Šivalni stroji najnovije usajbe.
Otroških vozičkov.
Športnih vozičkov.
Igralnih vozičkov.
Triciklov.
Sirov.
Holesterjev.
Otroških avtomobilov.
Stolice za učenje hoze.
Triciklji za prevoz blaga.
Dela za vsakovrstne stroje in kolesa.
Pnevmatika itd.

Ceniki franco. Prodaja tudi na obroke.
V posebni oddelci za sprejemajo vsa popravila.

„TRIBUNA“ F. B. L.
Tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Ivan in Josipina Kos

dosedaj mesarija v Frankopanovi ulici 15
vjudno naznanjata, da sta prevzela staroznano
gostilno „MISLETA“
v Cvetlični ulici

ki sta jo nanovo otvorila 2. junija t. l. dopolne. Skrbela bosta za izbornost, točno in ceno postrežbo ter prosita vse znanke in prijatelje, ki se jim zahvaljujeta za dosedanj obisk, da ju večkrat tudi tukaj obiščejo. — P. n. drugo občinstvo se istotako naproša, da se večkrat zgleda. — Sprejemata stalne abonente na dobro hrano.

Razglas

Mestna občina Novo mesto bo prodala v nedeljo 9. junija 1929 ob pol 11 dopoldne na javni dražbi v občinski pisarni

5383 m³ smrekovega lesa

iz svojega gozda, ležečega četrte ure od glavnega kolodvora v Novem mestu.

Pogoji so na vpogled v občinski pisarni.
Županstvo mestne občine Novo mesto,
dne 1. junija 1929.

Dr. Josip Režek l. r.
župan.

NOVOST ! NOVOST !

HRVATSKA PEČENICA
(šinkenbraten)

prvikrat v Ljubljani. — Oglejte si to na velesojmu, kjer se nudi vsakemu prilika, da si to prvovrstno novost pogleda zraven paviljona Dalmacija. Se priporoča

JOSIP DRENSKI

! LUTZ in MONOLIT peč
SAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peč in šteditnike. — Elektromotorji CONZ Altona Bahrenfeld.
Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

Ivan Perdan nasledniki, Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in spicerijskega blaga. Glavni založnik švedskih in voščenih vžigalic nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, najfinišje namizno olje, testenine, čaj, žganje in vse drugo spicerijsko blago. Postrežba točna in solidna.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prežerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Ako hočete imeti po zelo nizki ceni dobro kolo, gramofon, plošče ali šivalni stroj, pridite v specialno trgovino

„Tehnik“ JOSIP BANJAI, Ljubljana
PRAŽAKOVA ULICA 19 — LJUBLJANSKI DVOR
Največja zaloga koles DURKOPP, gramofonov in plošč COLUMBIA, ter šivalnih strojev MINERVA.

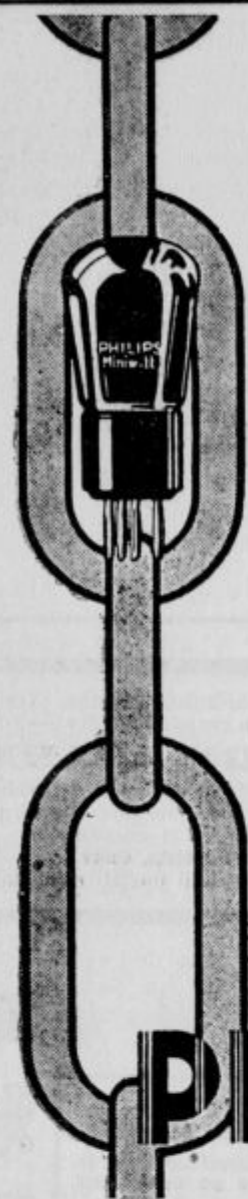
Prodaja tudi na obroke! Kupite še danes!

Iščite:

OPEL automobile

Za Din 36.000

Na Ljubljanskem velesejmu!



*Lanac nije jači od
njegovog najslabijeg članka*

*I najjači lanac je slab ako samo jedan
članak nije čvrst.*

*Prijemnik može samo onda da radi
na polpuno zadovoljstvo svoga vlasnika
ako je svaki pojedini deo od odlič-
nog kvaliteta.*

*Najvažniji sastavni deo svakog prijem-
nika jesu lampe za prijem.*

Podmislite: Vaš stari prijemnik.

*Uzidajte još danas PHILIPS
„MINIWATT“ lampe.*

PHILIPS NORMALSERIE PHILIPS WUNDERSERIE PHILIPS SUPERSERIE
za odličan prijem

PHILIPS

ZANTEVAJTE PRI VAŠEM RADIO-TRGOVCU

Glavna zaloga:

Za Slovenijo, Dalmacijo, Slavonijo, Hrvatsko, Bosno in Hercegovino,
„NORIS“ k. d., Zagreb, Gundulićeva 26.
Za Srbijo, Crno Goro, Vojvodino in Srem,
„VIKING“ k. d., Beograd, Kneginje Ljubice 5.



Z globoko žalostjo, ki danes prevzema našo hišo, nazna-
njamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš
iskrenoljubljeni oče, brat, tast, stric, gospod

Aleksej Oražem

posestnik

zaspal v Gospodu po daljši bolezni v petek 31. maja 1929 ob
pol 5 popoldne.

Kot že večkrat v svoji bolezni, je tudi poslednji dan prejel
sv. popotnico.

Pogreb se je vršil v nedeljo 2. junija ob 4 popoldne.

Globel, dne 3. junija 1929.

Žalujoči ostali.

ORGANIZATOR - LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 8

KARTOTEKA NAŠA SPECIJALITETA

Velesejem paviljon H, št. 441-445

Naznanilo

Vljudno naznanjam svojim spoštovanim odje-
malcem, da sem preselil svojo trgovino z barvami
in kemičnimi preparati za usnje s Tržaške ceste
št. 9 na Valvazorjev trg št. 7 (nasproti križanske
cerkve). Priporočam se za nadaljnjo naklonjenost
in poverjeno mi zaupanje.

Efaks, Rajsič Stevo
Ljubljana, Valvazorjev trg 7.



Organizacija praktičnih elektro- in
strojnih tehnikov v Ljubljani javlja tuž-
no vest, da je njen dolgoletni član, gosp.

Rajko Samsa

vodja plačilnega oddelka OPEST
v Kamniku itd.

včeraj dne 2. junija nenadoma preminul.
Pogreb se bo vršil v torek 4. junija
iz cerkve pri sv. Križu na pokopališče.
Zvestega tovariša ohranimo v čast-
nem spominu.

ODBOR.



V globoki žalosti naznanjamo, da je
naša ljubljena soproga in mati, gospa

Terezija Berghauser

soproga magistratnega uslužbenca

v ponedeljek dne 3. junija 1929 po dolgi
in mučni bolezni, previdena s tolažili
sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. —
Pogreb drage pokojnice bo v sredo dne
5. junija ob 5 popoldne iz hiše žalosti,
Mestni trg 27, na pokopališče Sv. Križa.
Ljubljana, dne 3. junija 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Povodom prerane in nenadomestljive
izgube naše edine ljubljene hčerke, se-
stre in svakinje, gospodične

Angele Makovec

se najiskreneje zahvaljujemo za izkazano
sožalje, poklonjeno ji cvetje, častiti du-
hovščini in društvu, godbi, posebno za-
hvalo gđc. Sušnikov za poslovljni go-
vor. — Zahvaljujemo se vsem, ki so jo
spremili na poslednji poti ter se jo spo-
minjajo v molitvi.

Vič, dne 3. junija 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Prečastiti duhovščini

DAJE ZA CASA VELESEJMA

10% popusta

od ostalih konkurenč. cen tvrdka

J. Neškudla

Ljubljana, Sv. Petra c. 25



Tvornica cerkvenih paramentov,
zastav in cerkvenega orodja. —
Oglejte si bogato skladišče! —
Ne zamudite edinstvene prilike!



Tužnim srcem javljamo, da je naša srčnoljubljena, nenado-
mestljiva soproga, mamica, sestra in teta, gospa

**Marija Lakner
roj. Urbas**

po kratki, mukepolni bolezni, v soboto, dne 1. junija mirno v
Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice je bil v ponedeljek 3. junija
ob 18 iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Planina pri Rakeku, dne 4. junija 1929.

Globoko žalujoči: Alojz Lakner, soprog.
Slavko in Mimi, otroka.



Vsemogočni je poklical k Sebi angelsko dobrega, nad vse
ljubljene sina, gospoda

Borisa Papež

učitelja

ki je po dolgi, mukepolni bolezni, v cvetju svojih let, priprav-
ljen za pot v večnost, bogu vdani, dne 3. junija 1929 za vedno
zapustil dolino solz in obupanega očeta.

Pogreb ljubljence se bo vršil 5. junija ob 4 popoldne iz
mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani, na pokopališče pri
Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi Marijinega
Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 3. junija 1929.

Dolenjska cesta 112

Prof. dr. A. N. Papež

in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

IIIIII

T. C. Bridges:

Na pomoč!

49

Roman.

Glavar stopi k vratom ene izmed koč in fantoma
pomigne, naj gresta noter.

»Jim, ali naj greva?« vpraša Sam.

»Zakaj pa ne?« odgovori Jim. Pri teh besedah
se mirno dvigne in stopa počasi v koč.

48. Nočni vik.

Dve uri sta pretekli, odkar so bili Sama in Jima
zaprli v koč in že davno se je stemnilo.

Sam pravi ves zamišljen: »Najine tovariše bo
skrbelo, kaj je z nama!«

»Tudi jaz sem prav to mislil,« odvrne Jim »in me
hudo skrbi. Če naju bodo sledili, lahko zlezejo kar
naravnost v past in jih zgrabijo, še preden se bodo
zavedali, kaj se je zgodilo.«

»Mene pa to ne skrbi,« reče Sam. »Zambo pozna
indijansko zahrbtnost in vem, da Gregu in profesor-
ju ne bo pustil iti v zanko.«

»Bog daj, da bi bilo res tako!« pravi Jim resno.
»Ta zagrada iz vej, ki so jih vtaknili preko vhoda, tudi
ni kdo ve kaj. Prav z lahkoto bi jo predrli.«

»Da, toda zunaj stražita dva moža,« odgovori
Sam. »Prišla sta precej, ko se je zmračilo.«

»Potem nama pa ne se pomaga, ako bi skušala
priti ven,« reče Jim žalostno.

»Nič, dokler bosta ta dva tukaj. Jim, jaz bi pred-
lagal, da malo zadremleja.«

»Pametna misel!« mu pritrdi Jim. »Mislim, da
pred zoro Pero ne bo poskušal kakšnih neumnosti.
Zato pa lahko noč, prijatelji!«

Ko se je tako prepustil naravi, je Jim zaspal kot
bi trenil, zdela pa se mu je, da še niti oči ni dobro za-
tisnil, ko naenkrat opazi, da se je sunkoma usedel in

da posluša najgroznejši hrup, kar jih je kedaj v življe-
nju slišal. Bil je zategnjen, obupen krik, tako grozen,
da ga je kar zona oblila in so mu lasje stopili pokonci.

Krik preneha, nato pa se oglasi znova že bliže
in še huje. Sam zbere svoj pogum in pravi: »To niso
Indijanci. Le poslušaj, kako prihajajo iz koč! Je neke
vrste zverina. Ali ni panter?«

»Mislim, da imaš prav. Da, prišel je po koze, se
mi zdi.«

Jim skoči pokonci in poškili skozi luknjico v steni
koče. »Moški se pripravljajo na napad. Prav toliko je
svetlo, da jih lahko vidiš,« reče urno. »Sam, zdaj ali
pa nikoli! Straža je odšla. Ubeživa!«

»Ali bova vzela čoln?« pravi Sam željno.

»Seveda. Kar naprej!«

Za vrata je služilo le nekaj prepletenih vej in
izpulila sta jih kar mimogrede. Mesec ni svetil, pač
pa je rdeče ogije pri pojemajočem ognju širilo šibko
svetlobo.

»Počakajva malo!« zašepeta Jim.

»Saj je varno!« odgovori Sam nestrpno. »Nikogar
ni videti. Kar pojdiva!«

Komaj je izustil te besede, že izbruhne zadaj za
kočo strašen hrup: najprej globoko, gromovito ren-
čanje, nato prestrašeno meketanje in nazadnje gro-
zovito rvanje! Vrh tega pa so se oglašali presunljivi
kriki, švigale so baklje in rjovenje je sledilo rjove-
nju. Fanta nista več čakala, ampak zdirjala proti reki
kakor zajca.

»Tale bo dober,« reče Sam in pokaže enega naj-
večjih čolnov. »Poriniva ga v vodo!«

»Vesel ni!« odgovori Jim.

»Bom že kaj poiskal,« reče Sam, toda ko je mi-
nuto nato spet prišel k Jimu nazaj, je bil ves obupan.
»Niti enega vesla ni mogoče dobiti! Gotovo so vsa
odnesli v koč. Jim, vse je zastoj! Brez vesel ne
moreva odriniti.«

»O pač! Tok naju bo nesel po reki dol. Potisniva
čoln v vodo in odriniva!«

Upreta se vsak na eni strani v izcela narejeni

čoln in ga porineta po pesku dol. Prav ko sta ga že
imela v vodi, se Jim nad nečim spotakne. »Drog!«
vzklikne veselo in ga pograbi. »Zdaj sva pa dobra!
Čoln bova lahko z drogom porivala.«

Še minuto in čoln je bil pripravljen. Skočita vanj.
Sam vzame drog, čoln nadele odrine in odpeljeta se.
K sreči je bila voda plitva, drog pa dolg kakih šest
čevljev, da je segal do dna, na vodi pa so odsevale
zvezde in že toliko svetile, da je bilo mogoče videti
bregova. Sam je poganjal čoln z vso močjo, pa sta
bila kar naenkrat okoli ovinka in tako skrita pred
ognjeno svetlobo.

Jim si globoko oddahne.

»Sam, nalogo sva izvršila! Zdaj sva na varnem!«
Prav ko to izgovori, pa čoln butne s tako močjo v
neko stvar, da je Sama kar zviškoma vrglo iz čolna
v vodo. Sledi strašen pljus, ki je Jima obrizgal s
peno in kar zona ga oblije, ko zagleda luskinasti rep
velikega krokodila, ki izgine pod gladino.

49. Na begu.

Jimova prva misel je veljala Samu, toda tisti
hip, ko se okrene, da bi mu pomagal, zopet zagleda,
kako se dvigne krokodilova glava iznad vode in takoj
spozna, da hoče zverina napasti. Muškata sapa gnusne
golazni ga je kar zastrupljala. Urno pogleda okoli in
vidi, da se je Sam prijel za krmo in se nanjo obesil.
Jim je torej mogel storiti samo eno; vzame pištolo
in počaka toliko, da se odprti gobec zverine približa
čolnu na en jard, nato pa stisne petelina. Pištola je
bila avtomatična (samospožna), tako da je streljala
kar naprej, dokler je prst tiščal petelina. Dasi so bile
krogle majhne, je pa tudi razdalja bila tako majhna,
da se je vsaka krogla zadrla gnusni živali globoko v
goltanec. Ogromne čeljusti se zaklopijo kakor da je
škrtnila železna past, žival se prevrne vznak in z
raztepavanjem razpeni površino. Ko torej Jim vidi,
da se je krokodila znebil, skoči Samu na pomoč; če-
prav se je čoln silovito nagibal, se mu vendar posreči,
da ga potegne iz vode.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hladar, Hči CESARJA MONTZUMÉ, 32. Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, Hladar, Hči CESARJA MONTZUMÉ, 14. Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: STORZ, Hči CESARJA MONTZUMÉ, 14. Din, vez. 22 Din. — 28. zvezek: Hladar, Hči CESARJA MONTZUMÉ, 14. Din, vez. 22 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30. Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Steniewicz, NA POLJU SLAVE, 28. Din, vez. 40 Din.

IIIIII